

NOWY TARG, 2026

2040

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA NOWY TARG

680

MIASTO
NOWY TARG
1346-2026

Opracowanie:

Wstęp.....	4
1. Wprowadzenie.....	6
1.1 Uwarunkowania prawne.....	6
1.2 Metodyka opracowania Strategii.....	7
1.3 Ewaluacja poprzedniej Strategii.....	10
1.4 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno- środowiskowej miasta	12
Sfera społeczna	12
Sfera gospodarcza.....	13
Sfera przestrzenna	16
Strefa klimatyczno-środowiskowa	17
1.5 Analiza SWOT	19
2.1 Wizja i misja rozwoju Miasta Nowy Targ	23
2.2 Cele strategiczne rozwoju Nowego Targu	27
2.3 Kierunki działań rozwojowych	39
2.4 Kluczowe przedsięwzięcia strategiczne	50
2.5 Schemat interwencji strategicznej.....	54
2.6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta	55
2.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście.....	68
2.8 Oczekiwane rezultaty planowanych działań.....	77
3. System wdrażania strategii	80
3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii.....	80
3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	83
3.3 Finansowanie Strategii	84
3.4 Komplementarność	87
Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	88
Obszary Strategicznej Interwencji (OSI).....	89
Audyt Krajobrazowy Województwa Małopolskiego	90
Prawo wodne.....	91
Spis tabel i grafik.....	98

Wstęp

Nowy Targ jako jeden z najważniejszych ośrodków miejskich południowej części Małopolski, pełni funkcję centrum usług publicznych, edukacji, kultury, sportu i przedsiębiorczości dla mieszkańców całego Podhala. Korzystne położenie komunikacyjne, pozytywny wizerunek oparty na dziedzictwie kulturowym regionu i tradycjach sportowych, rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna, a także atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe tworzą solidne podstawy dla dalszego rozwoju miasta. Jednocześnie Nowy Targ, podobnie jak wiele średnich miast w Polsce, mierzy się z wyzwaniami związanymi z niekorzystnymi trendami demograficznymi, postępującym starzeniem się społeczeństwa, suburbanizacją, rosnącymi wymaganiami w zakresie jakości usług publicznych, transformacją gospodarczą i energetyczną oraz koniecznością adaptacji do zmian klimatu. W odpowiedzi na te wyzwania, dążąc do pełniejszego wykorzystania potencjałów rozwojowych miasta, opracowano *Strategię Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040*, która wyznacza długofalową wizję i kierunki działań samorządu oraz lokalnych partnerów. Dokument ten jest podstawowym narzędziem wyznaczającym kierunki prowadzenia polityki lokalnej w perspektywie długoterminowej. Jego nadrzędnym zadaniem jest określenie wspólnej wizji rozwoju miasta, uwzględniającej potrzeby mieszkańców, potencjał gospodarczy oraz wyzwania wynikające ze zmian społecznych, przestrzennych i środowiskowych.

Niniejsza strategia obejmuje najważniejsze obszary funkcjonowania miasta, w szczególności kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz środowiskowo-klimatyczne. Dokument tworzy ramy dla budowy nowoczesnej, zielonej i konkurencyjnej stolicy Podhala, zapewniającej wysoką jakość życia mieszkańców oraz wzmacniającą swoją pozycję jako ważnego ośrodka regionalnego, atrakcyjnego dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów i turystów. Strategia została przygotowana w oparciu o analizę aktualnej sytuacji miasta, identyfikację jego potencjałów i barier rozwojowych, a także ocenę przewidywanych trendów i uwarunkowań zewnętrznych. Na ich bazie określono priorytety rozwojowe, cele strategiczne i kierunki działań, służące efektywnemu wykorzystaniu zasobów i możliwości rozwojowych miasta.

Struktura dokumentu została podzielona na trzy zasadnicze części. W pierwszej z nich przedstawiono podstawy formalno-prawne opracowania, wyniki diagnozy strategicznej i analizę SWOT przedstawiającą mocne i słabe strony miasta, a także szanse i zagrożenia płynące z otoczenia. Druga część zawiera założenia strategiczne, w tym wizję rozwoju, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań oraz model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. Ostatnia część dotyczy natomiast systemu realizacji strategii, obejmując zasady wdrażania, monitorowania i ewaluacji dokumentu, a także potencjalne źródła finansowania zaplanowanych działań.

Strategia została opracowana z wykorzystaniem podejścia partycypacyjno-eksperckiego, łączącego wiedzę specjalistów z doświadczeniami i opiniami mieszkańców, przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji społecznych oraz środowiska gospodarczego. Taki model pracy pozwolił na wypracowanie dokumentu odpowiadającego realnym potrzebom lokalnej społeczności oraz zwiększającego skuteczność przyszłych działań wdrożeniowych. Głównym założeniem strategii jest utrzymanie rangi i wartości Nowego Targu jako stolicy Podhala oraz dalsze ich wzmacnianie w oparciu o potencjały miasta jako ośrodka rozwojowego regionu. Miasto ukierunkowuje swoje działania na rzecz urzeczywistnienia aspiracji jego mieszkańców oraz wzmacniania funkcji centralnych o ponadlokalnym spektrum oddziaływania – zwłaszcza w zakresie edukacji, kultury i sportu oraz innych konkurencyjnych usług wyższego rzędu.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę do opracowania *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* stanowi Uchwała Nr XXIV/220/2025 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 października 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Struktura niniejszej strategii uwzględnia zapisy Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662) która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności¹:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
 - a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
 - b) system powiązań przyrodniczych,
 - c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
 - d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
 - a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
 - b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
 - c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
 - d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538),
 - e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,

¹ Art. 10e pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662)

- f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
 - g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
 - h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - i) zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
 - j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2026 r. poz. 720), wraz z zakresem planowanych działań,
 - obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
 - system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejszy dokument zawiera wszystkie obligatoryjne elementy przy uwzględnieniu specyfiki obszaru w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Zgodnie z wymogiem art. 10e ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym, dokument przygotowano w formie tekstowej i graficznej zawierającej model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie oraz obszary strategicznej interwencji.

1.2 Metodyka opracowania Strategii

Proces przygotowania *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* miał uporządkowany, wieloetapowy charakter i obejmował działania analityczne oraz koncepcyjne – od diagnozy sytuacji wyjściowej po opracowanie założeń strategicznych. Kluczowe etapy przedstawiono w formie tabeli, co ułatwia zrozumienie przebiegu procesu i jego logiki.

Analiza danych
zastanych

Analiza danych zastanych polegała na wykorzystaniu ogólnodostępnych danych statystycznych oraz informacji zawartych w dokumentach diagnostycznych i strategicznych. Obejmowała również dane publikowane przez m.in. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu oraz Komendę Powiatową Policji w Nowym Targu. Dodatkowo przeanalizowano opracowania dotyczące województwa małopolskiego. Zgromadzone informacje zostały odpowiednio dobrane pod kątem ich przydatności diagnostycznej i stanowiły podstawę do sformułowania wniosków dotyczących badanego obszaru.

 Badania ilościowe	Uwzględnienie opinii mieszkańców oraz ich udział w przygotowaniu dokumentu odgrywa istotną rolę w podnoszeniu jego jakości i wspiera właściwe planowanie działań rozwojowych. Dokładne rozpoznanie potrzeb społeczności lokalnej umożliwia bardziej precyzyjne wyznaczenie kierunków interwencji oraz przedsięwzięć realizujących założenia strategii. W badaniu ankietowym przeprowadzonym w styczniu i lutym 2026 r. metodą CAWI (Computer Assisted Web Interview) wzięło udział 579 osób. Respondenci oceniali funkcjonowanie miasta w różnych obszarach, a także identyfikowali jego mocne i słabe strony oraz potencjalne atuty konkurencyjne.
 Badania jakościowe	Badania jakościowe przyjęły formę warsztatów moderowanych przez ekspertów DELTA PARTNER Sp. z o.o. oraz indywidualnych wywiadów pogłębionych. Zostały przeprowadzone w celu zebrania pogłębionych informacji na temat zachodzących zmian oraz uwarunkowań rozwojowych mających wpływ na Miasto Nowy Targ. Warsztaty zostały przeprowadzone w marcu 2026 r., obejmując takie grupy interesariuszy jak radni, Zespół ds. Strategii, mieszkańcy. Wywiady przeprowadzono natomiast w maju 2026 r. Uzyskane dane pozwoliły na rozbudowę części diagnostycznej i stanowiły mocne wsparcie merytoryczne w procesie tworzenia strategii.
 Analiza SWOT	Analiza SWOT została przeprowadzona w celu uporządkowania i podsumowania informacji zgromadzonych na etapie diagnostycznym. Zebrane dane podzielono na cztery kategorie obejmujące czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia), które wpływają na rozwój Miasta Nowy Targ. Stanowiła ona punkt wyjścia do określenia celów oraz kierunków rozwoju zawartych w dokumencie.
 Opracowanie wizji i misji	Wizja i misja Miasta Nowy Targ zostały opracowane na podstawie analiz przeprowadzonych na etapie diagnostycznym oraz wyników badań ilościowych i jakościowych. Dzięki temu możliwe było precyzyjne określenie pożądanego kierunku rozwoju miasta oraz nadrzędnego celu strategii.
 Sformułowanie celów rozwoju i kierunków działań	Cele strategiczne zostały opracowane w oparciu o wnioski z diagnozy oraz analizę SWOT. Uwzględniają również rezultaty badania ankietowego, odpowiadając na rzeczywiste problemy, deficyty i wyzwania, a także na zmieniające się uwarunkowania rozwojowe miasta.

 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest ilustracją i graficznym przedstawieniem założeń zawartych w dokumencie. Przedstawia on główne elementy strategii i planowane zmiany, a jego opracowanie w formie graficznej sprawia, że jest od bardziej przystępny w odbiorze.
 Opracowanie części wdrożeniowej	Część wdrożeniowa koncentruje się na mechanizmach realizacji strategii, obejmujących monitoring, ewaluację oraz aktualizację dokumentu, co ma na celu zapewnienie jego skutecznego wdrażania. W rozdziale tym wskazano również podmioty odpowiedzialne za realizację strategii wraz z ich rolami, zasady współpracy między nimi oraz wytyczne dotyczące opracowywania dokumentów wykonawczych. Dodatkowo przedstawiono potencjalne źródła finansowania zaplanowanych przedsięwzięć.
 Konsultowanie i opiniowanie projektu strategii	Do opiniowania projektu strategii uprawnieni są mieszkańcy zgłaszający uwagi do dokumentu, a także sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, Dyrektor Regionalnego Zarządu Wód Polskich w Krakowie oraz Zarząd Województwa Małopolskiego. Proces ten ma na celu umożliwienie interesariuszom przedstawienia swoich opinii i propozycji zmian. Po zakończeniu konsultacji opracowywany jest raport zawierający zestawienie zgłoszonych uwag wraz ze sposobem ich rozpatrzenia.
 Przeprowadzenie procedury środowiskowej	Zapisy strategii podlegają ocenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie, którzy analizują, czy planowane w dokumencie działania w wystarczającym stopniu uwzględniają kwestie środowiskowe oraz czy konieczne jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Ewaluacja poprzedniej Strategii

Poprzednim dokumentem strategicznym obowiązującym dla Nowego Targu była *Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2030* przyjęta Uchwałą Nr XLII/458/2022 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 30 maja 2022 r. W dokumencie pn. *Raport z ewaluacji on-going Aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2030* zawarto wnioski i rekomendacje dotyczące realizacji poprzedniej Strategii. Poniżej zawarto w skrótovej wersji efekty realizacji działań i rekomendacje.

Efekty realizacji Strategii:

- Większość zaplanowanych działań została zrealizowana mimo trudności związanych z pandemią COVID-19, wojną w Ukrainie, kryzysem energetycznym oraz problemami z finansowaniem i kadrami.
- Poprawiła się sytuacja społeczna i gospodarcza miasta: spadło bezrobocie, wzrosła liczba pracujących i poziom wynagrodzeń, a także zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej.
- Utworzono Klub Seniora Plus oraz wdrożono programy wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
- Rozwinęła się oferta edukacyjna, kulturalna, sportowa i turystyczna miasta.
- Rozbudowano i unowocześniono infrastrukturę kultury, w tym Miejskie Centrum Kultury i Bibliotekę Publiczną.
- Powstały nowe atrakcje i instytucje, m.in. szlak „Owca w mieście” oraz Muzeum Drukarstwa.
- Zwiększono liczbę miejsc w przedszkolach, mieszkań oraz inicjatyw dla młodzieży i seniorów.
- Rozwinięto ofertę turystyczną i kulturalną, wzrosła liczba imprez oraz noclegów turystycznych.
- Realizowano programy dotacyjne dotyczące wymiany źródeł ogrzewania i walki ze smogiem.
- Sprawnie funkcjonował system zarządzania strategią i współpraca między realizatorami.
- Rozwijano sieć ciepłowniczą oraz infrastrukturę sportową i turystyczną.

Rekomendacje:

- Opracować nową Strategię Rozwoju do 2040 r., dostosowaną do zmian prawnych, gospodarczych i społecznych.
- Kontynuować rozwój geotermii i infrastruktury ciepłowniczej w celu poprawy jakości powietrza i bezpieczeństwa energetycznego.
- Przyspieszyć modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
- Zwiększyć ochronę terenów zielonych i powierzchni biologicznie czynnych.
- Wzmocnić współpracę miasta z przedsiębiorcami oraz wsparcie dla mikrofirm i branż lokalnych.

- Rozwijać edukację ekologiczną i aktywizację dzieci i młodzieży poprzez większe zaangażowanie szkół.
- Rozszerzyć ofertę usług społecznych dla osób chorych, z niepełnosprawnościami i wymagających codziennego wsparcia.
- Uprościć system monitorowania wskaźników i poprawić dostępność danych.

Niniejsza Strategia została opracowana z uwzględnieniem rekomendacji wynikających z ewaluacji on-going poprzedniej Strategii i stanowi kontynuację założeń oraz kierunków wyznaczonych w poprzednim dokumencie.

1.4 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej miasta

Poniżej przedstawiono syntetyczne wnioski z analizy danych zastanych oraz przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców Nowego Targu. W wyniku prac diagnostycznych zidentyfikowano kluczowe potencjały i wyzwania rozwojowe – wnioski te stanowią podstawę do założeń części strategicznej.

Sfera społeczna

Potencjały:

- **Stabilna sytuacja demograficzna mimo długofalowego spadku liczby ludności.** Liczba mieszkańców Nowego Targu (ok. 33 tys.) pozostaje relatywnie stabilna – w latach 2015-2024 zmalała jedynie o 1,4%. Prognozy wskazują na umiarkowany spadek o ok. 4,5% do 2040 r., co oznacza brak gwałtownej depopulacji. Stabilność ta daje czas na wdrażanie działań adaptacyjnych.
- **Dobrze rozwinięty system edukacji z silnym zapleczem szkolnictwa ponadpodstawowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy.** Sieć placówek oświatowych w Nowym Targu zapewnia szeroki dostęp do edukacji na wszystkich poziomach. Stabilna liczba uczniów szkół ponadpodstawowych oraz dominujący udział uczniów techników potwierdzają dobrze rozwiniętą i zróżnicowaną ofertę edukacyjną, ukierunkowaną na kształcenie zawodowe i dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy. Wyniki egzaminów zewnętrznych, zbliżone do średnich wojewódzkich, potwierdzają utrzymujący się dobry poziom kształcenia.
- **Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.** W latach 2021-2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 17,1%, a liczba osób w rodzinach o 34,4%. Jednocześnie wydatki OPS na realizację zadań własnych gminy wzrosły o 59,4%. Oznacza to mniejszą liczbę beneficjentów przy jednoczesnym wzroście kosztów wsparcia wynikających m.in. z inflacji, a także zmian w strukturze udzielanej pomocy oraz rosnących kosztów realizacji zadań własnych gminy.
- **Rozwijająca się infrastruktura społeczna i sektor NGO.** W latach 2020-2024 odnotowano wyraźny rozwój działalności kulturalnej w Nowym Targu, przejawiający się systematycznym wzrostem liczby organizowanych wydarzeń oraz zwiększeniem liczby podmiotów funkcjonujących w sektorze kultury, rozrywki i rekreacji. Ponadto Miasto posiada rozbudowaną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną oraz aktywny sektor organizacji pozarządowych.

Wyzwania:

- **Postępujące starzenie się społeczeństwa.** Struktura wieku mieszkańców wskazuje na wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zjawisko to, połączone z wyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego niż w powiecie i województwie, wskazuje na rosnące wyzwania dla rynku pracy oraz systemów zabezpieczenia społecznego. Prognozy na 2040 r. przewidują dalszy wzrost udziału ludności poprodukcyjnej, przy jednoczesnym spadku udziału ludności przedprodukcyjnej i produkcyjnej, potwierdzając kontynuację niekorzystnych zmian demograficznych.
- **Migracja młodych i „drenaż mózgów”.** Jednym z kluczowych problemów wskazywanych w badaniach ankietowych jest odpływ młodych ludzi do większych ośrodków (Kraków, Warszawa, Wrocław). Zjawisko to osłabia lokalny rynek pracy i ogranicza potencjał rozwojowy miasta.
- **Rosnące obciążenie systemu pomocy społecznej.** Struktura świadczeń wskazuje, że dominującą grupę beneficjentów stanowią rodziny emerytów i rencistów, a głównymi powodami przyznawanej pomocy pozostają długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. Wzrost liczby i wartości świadczeń opiekuńczych w latach 2020-2025 (kolejno o 10,6% i 85,1%) podkreśla rosnące znaczenie wsparcia dla osób wymagających opieki. Z tego względu konieczna jest adaptacja infrastruktury i usług do potrzeb seniorów, w tym opieki zdrowotnej, asystentury oraz dostosowania budynków publicznych. Ponadto wzrost liczby osób starszych będzie zwiększał presję na system usług społecznych.

Sfera gospodarcza**Potencjały:**

- **Silna pozycja gospodarcza miasta i wysoka przedsiębiorczość.** Nowy Targ pełni istotne funkcje administracyjne, gospodarcze, edukacyjne i kulturalne w południowej części Małopolski, a jego atutami są korzystne położenie, rozwinięta infrastruktura transportowa oraz zaplecze instytucjonalne, w tym strefy aktywności gospodarczej i instytucje otoczenia biznesu. W Nowym Targu funkcjonuje ok. 5,7 tys. podmiotów gospodarczych, a wskaźnik przedsiębiorczości należy do najwyższych w regionie.

- **Postępująca transformacja gospodarki w kierunku usług.** W strukturze gospodarki Nowego Targu rośnie znaczenie sektora usług, w tym usług profesjonalnych, działalności związanej z obsługą biznesu oraz innych usług wyższego rzędu. Jednocześnie obserwowany jest stopniowy spadek znaczenia rolnictwa oraz rozwój stref aktywności gospodarczej, co świadczy o modernizacji lokalnej gospodarki.
- **Rozwinięte strefy aktywności gospodarczej i potencjał geotermalny.** Obecność dobrze przygotowanych stref aktywności gospodarczej oraz dostęp do zasobów geotermalnych stanowią istotny atut rozwojowy regionu. Dotychczasowe przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych potwierdza skuteczność prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego oraz atrakcyjność lokalizacji dla przedsiębiorców, choć obecnie możliwości lokalizowania nowych inwestycji w istniejących strefach są ograniczone z uwagi na brak wolnych terenów. Jednocześnie potencjał geotermalny stwarza możliwość wykorzystania stabilnego i ekologicznego źródła energii. W perspektywie rosnących kosztów energii zwiększa to konkurencyjność regionu, sprzyja rozwojowi nowoczesnych gałęzi przemysłu oraz wzmacnia atrakcyjność inwestycyjną, szczególnie w kontekście rozwoju nowych terenów inwestycyjnych.
- **Niska stopa bezrobocia.** Stopa bezrobocia na poziomie około 3,5% świadczy o dobrej kondycji lokalnego rynku pracy oraz wysokiej aktywności gospodarczej. Oznacza to, że przedsiębiorstwa skutecznie absorbują dostępne zasoby pracy, co potwierdza stabilność ekonomiczną regionu. Jednocześnie niski poziom bezrobocia może stanowić wyzwanie dla nowych inwestorów ze względu na ograniczoną dostępność pracowników, co zwiększa znaczenie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, aktywizacją osób biernych zawodowo oraz przyciąganiem nowych mieszkańców i specjalistów.

Wyzwania:

- **Ograniczona dostępność dużych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych.** Istotnym wyzwaniem dla dalszego rozwoju gospodarczego miasta jest brak dużych, w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych, które mogłyby zostać przeznaczone pod lokalizację nowych przedsięwzięć gospodarczych. Dodatkową barierę stanowi znaczne rozdrobnienie struktury własności gruntów, utrudniające scalanie nieruchomości oraz przygotowanie zwartych obszarów inwestycyjnych.
- **Wyzwania rozwojowe związane z rynkiem pracy i odpływem młodych mieszkańców.** Pomimo stabilnej sytuacji gospodarczej, niskiego poziomu bezrobocia oraz rosnącej liczby przedsiębiorstw, lokalny rynek pracy charakteryzuje się dominacją mikroprzedsiębiorstw i ograniczoną dynamiką zatrudnienia, a także niedoborem pracowników. Jednocześnie obserwuje się negatywne postrzeganie miasta przez młodzież, odpływ młodych osób oraz

rosnącą presję demograficzną, co wskazuje na potrzebę rozwoju sektorów o wyższej wartości dodanej (w tym nowych technologii), wzmocnienia przedsiębiorczości oraz lepszego dostosowania oferty edukacyjnej i rynku pracy do oczekiwań młodych mieszkańców.

- **Dominacja mikroprzedsiębiorstw i niska dywersyfikacja gospodarki.** Struktura lokalnej gospodarki opiera się przede wszystkim na mikroprzedsiębiorstwach, które stanowią aż 96,7% wszystkich podmiotów gospodarczych. Choć świadczy to o wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców, jednocześnie oznacza ograniczony potencjał kapitałowy, inwestycyjny i innowacyjny firm. Gospodarka koncentruje się głównie na handlu i budownictwie, przy stosunkowo niewielkim udziale nowoczesnych usług, przemysłu wysokich technologii czy działalności badawczo-rozwojowej. Taka struktura zmniejsza odporność miasta na zmiany koniunktury gospodarczej i ogranicza możliwości tworzenia wysoko płatnych miejsc pracy.
- **Wrażliwość struktury gospodarczej na kryzysy sektorowe.** Silna koncentracja działalności gospodarczej w sektorach handlu i budownictwa powoduje, że lokalna gospodarka jest szczególnie podatna na spowolnienia gospodarcze. Oba sektory są ze sobą ściśle powiązane – ograniczenie inwestycji budowlanych przekłada się na spadek popytu na materiały, usługi oraz produkty oferowane przez lokalny handel.
- **Niskie płace.** Średnie miesięczne wynagrodzenie w mieście, wynoszące około 7 151 zł (w 2025 r.), pozostaje wyraźnie niższe od średniej dla województwa (8 950 zł). Ogranicza to konkurencyjność lokalnego rynku pracy oraz zmniejsza atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i rozwoju zawodowego. Niższe wynagrodzenia sprzyjają odpływowi młodych, wykształconych i wysoko wykwalifikowanych mieszkańców do większych ośrodków miejskich, gdzie mogą liczyć na lepsze warunki zatrudnienia.
- **Niewystarczająca współpraca samorząd-biznes.** Mimo funkcjonowania lokalnych przedsiębiorstw i stref inwestycyjnych współpraca pomiędzy samorządem a sektorem prywatnym nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału. Ograniczone wykorzystanie dostępnych instrumentów wsparcia, funduszy Unii Europejskiej oraz partnerstw publiczno-prywatnych zmniejsza możliwości realizacji większych projektów inwestycyjnych i innowacyjnych.

Sfera przestrzenna

Potencjały:

- **Dynamiczny rozwój mieszkalnictwa i rola zaplecza mieszkaniowego Podhala.** W latach 2020-2024 odnotowano systematyczny wzrost liczby mieszkań oraz wysoką intensywność nowego budownictwa, znacząco przewyższającą średnie dla powiatu i województwa. Nowy Targ stanowi istotne zaplecze mieszkaniowe dla obszarów o wysokiej presji turystycznej, oferując jednocześnie bardziej korzystne warunki życia niż miejscowości typowo turystyczne. Atrakcyjność lokalizacyjna może w przyszłości sprzyjać napływowi nowych mieszkańców poszukujących miejsca do życia w regionie o wysokich walorach przyrodniczych i rozwiniętej infrastrukturze rekreacyjno-turystycznej. W związku z tym zasadne jest wspieranie rozwoju zabudowy mieszkaniowej, w szczególności poprzez przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych oraz zwiększanie dostępności mieszkań, co umożliwi pełniejsze wykorzystanie potencjału osiedleńczego miasta.
- **Wysoki poziom infrastruktury technicznej.** Nowy Targ charakteryzuje się wysokim poziomem wyposażenia w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną, z której korzysta zdecydowana większość mieszkańców (odpowiednio 82,8% i 94,4%), co plasuje miasto powyżej średnich dla powiatu i województwa. Jednocześnie obserwowany jest dynamiczny rozwój sieci gazowej, choć poziom jej wykorzystania nadal pozostaje niższy niż w skali regionu. Rozbudowana infrastruktura techniczna zmniejsza bariery dla nowych inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych.
- **Dobra dostępność planistyczna i inwestycyjna.** Istotnym atutem miasta jest wysoki poziom pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, który wynosi około 73,5%. Tak duże pokrycie znacząco usprawnia procesy inwestycyjne, ograniczając niepewność administracyjną oraz skracając czas realizacji przedsięwzięć budowlanych. Ponadto w 2026 r. przyjęto plan ogólny miasta, który ma na celu uporządkowanie i dalszą optymalizację polityki przestrzennej. W efekcie miasto dysponuje stabilnymi i przewidywalnymi warunkami rozwoju przestrzennego, co zwiększa jego atrakcyjność dla inwestorów.
- **Dobrze rozwinięta dostępność transportowa miasta oparta na sieci dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym.** Układ komunikacyjny Nowego Targu tworzą kluczowe szlaki drogowe, w tym drogi krajowe nr 47 (łącząca Zakopane z Rabką-Zdrojem) oraz nr 49 (prowadząca w kierunku granicy państwa), a także droga wojewódzka nr 957 i sieć dróg lokalnych, co zapewnia miastu wysoką dostępność zewnętrzną i dobre powiązania z regionem

Podhala. Uzupełnieniem systemu transportowego jest linia kolejowa nr 99 relacji Chabówka-Zakopane oraz rozwinięta komunikacja miejska.

Wyzwania:

- **Silna kongestia i przeciążenie układu drogowego.** Jednym z kluczowych wyzwań rozwojowych jest znaczące przeciążenie sieci drogowej, szczególnie w godzinach szczytu. Około 92% mieszkańców negatywnie ocenia przepustowość dróg, co wskazuje na utrwalony problem z płynnością ruchu. Wynika on zarówno z funkcji tranzytowej miasta, jak i z rosnącego ruchu lokalnego oraz turystycznego, który w sezonach zwiększa natężenie transportu. W efekcie dochodzi do częstych zatorów komunikacyjnych, wydłużenia czasu przejazdu oraz spadku komfortu życia mieszkańców. Problem ten wpływa również na funkcjonowanie gospodarki, utrudniając logistykę, dojazdy do pracy i dostęp do usług.
- **Fragmentacja struktury przestrzennej miasta.** Istotnym ograniczeniem rozwojowym jest także rozproszona i niespójna struktura przestrzenna miasta. Naturalne bariery, takie jak potoki Czarny Dunajec i Biały Dunajec, w połączeniu z barierami infrastrukturalnymi, w tym linią kolejową, powodują podział miasta na odrębne, słabo zintegrowane funkcjonalnie części. Taka fragmentacja utrudnia tworzenie spójnej sieci komunikacyjnej, ogranicza dostępność niektórych obszarów oraz komplikuje planowanie przestrzenne.
- **Presja na rozwój zabudowy peryferyjnej.** W ostatnich latach obserwuje się nasilający się rozwój zabudowy na obrzeżach miasta, co prowadzi do stopniowego rozlewania się struktury urbanistycznej. Proces ten wynika z rosnącego zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe i inwestycyjne, a także z ograniczonej dostępności atrakcyjnych działek w centralnych częściach miasta. W efekcie dochodzi do nierównomiernego zagospodarowania przestrzeni, rozproszenia funkcji miejskich oraz wzrostu kosztów rozbudowy infrastruktury technicznej i transportowej.

Strefa klimatyczno-środowiskowa

Potencjały:

- **Walory przyrodniczo-krajobrazowe i potencjał turystyczny.** Struktura przestrzenna Nowego Targu charakteryzuje się dużym udziałem terenów leśnych oraz rolniczych, a poziom lesistości (34,6%) pozostaje zbliżony do średnich wartości dla powiatu i wyższy niż dla województwa. Istotnym elementem systemu przyrodniczego miasta jest obecność licznych form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, rezerwatu przyrody „Bór na Czerwonym” oraz Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, które obejmują cenne ekosystemy o wysokiej bioróżnorodności. Ponadto północna

część miasta położona jest w otulinie Gorczańskiego Parku Narodowego. Tak ukształtowane zasoby środowiskowe stanowią istotny potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych oraz edukacyjnych, a jednocześnie wymagają prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej i środowiskowej ukierunkowanej na ich ochronę i racjonalne wykorzystanie.

- **Możliwości rozwoju energetyki geotermalnej i OZE.** Dostępne zasoby geotermalne oraz możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii stanowią istotny potencjał dla transformacji energetycznej miasta. Wykorzystanie energii geotermalnej może przyczynić się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenia kosztów ogrzewania. Jednocześnie rozwój OZE zwiększa bezpieczeństwo energetyczne, ogranicza zależność od paliw kopalnych i wpisuje się w cele zrównoważonego rozwoju oraz polityki klimatycznej.

Wyzwania:

- **Utrzymujące się problemy w zakresie jakości powietrza.** Pomimo obserwowanej poprawy jakości powietrza, na terenie miasta nadal występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń, w szczególności benzopirenu w pyłe PM₁₀. Głównym źródłem emisji pozostaje niska emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków, co wskazuje na konieczność kontynuacji działań ukierunkowanych na ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego.
- **Zagrożenia powodziowe i klimatyczne.** Położenie miasta w dolinie Dunajca powoduje występowanie podwyższonego ryzyka powodziowego, szczególnie na terenach centralnych i zachodnich. Jednocześnie obserwowane zmiany klimatu zwiększają częstotliwość występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak intensywne opady czy długotrwałe okresy bezdeszczowe. Oprócz zagrożenia powodzią miasto musi mierzyć się również z umiarkowanym ryzykiem suszy, co wpływa na gospodarowanie zasobami wodnymi.
- **Konieczność dalszej adaptacji klimatycznej.** Rosnące skutki zmian klimatu wymagają kontynuacji działań zwiększających odporność miasta na zagrożenia środowiskowe. Niezbędne są inwestycje w retencję wód opadowych, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz dalszą transformację energetyczną opartą na odnawialnych źródłach energii. Równocześnie ważne jest zwiększanie powierzchni terenów zielonych oraz wdrażanie rozwiązań ograniczających skutki fal upałów i gwałtownych zjawisk pogodowych, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i zwiększenia odporności miasta na zmiany klimatu. W 2025 r. Miasto Nowy Targ przystąpiło do sporządzenia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu w ramach projektu Life Dream Cities finansowanego ze środków unijnych.

1.5 Analiza SWOT

Analizę SWOT skonstruowano w oparciu o wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta. Stanowi ona syntetyczne podsumowanie kluczowych uwarunkowań i tendencji, pozwalając w przejrzysty sposób zidentyfikować mocne i słabe strony miasta, a także szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego.

- Położenie geograficzne – bliskość Tatr, Gorców, Pienin, Babiej Góry oraz pogranicza polsko-słowackiego,
- Bliskość atrakcji przyrodniczych – m.in. Obszarów Natura 2000, Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Gorczańskiego Parku Narodowego,
- Funkcja miasta jako dogodnej bazy wypadowej dla całego regionu turystycznego,
- Dobra dostępność komunikacyjna – układ dróg krajowych (DK47, DK49) oraz połączenie kolejowe z Krakowem i Zakopanem,
- Silna rola regionalnego centrum Podhala (administracja, usługi, handel, edukacja),
- Kompaktowa struktura urbanistyczna – „miasto 15-minutowe” z dostępem do usług lokalnych,
- Wysoki poziom pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,

- Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna,
- Stabilny rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- Bezpieczeństwo - miasto postrzegane jako bezpieczne, spokojne i przyjazne do życia,
- Rozpoznawalna tożsamość kulturowa Podhala,
- Silne poczucie lokalnej wspólnoty, tożsamości,
- Dynamiczny rozwój przedsiębiorczości i rosnąca liczba firm,
- Rozwijający się sektor usług i gastronomii o wysokiej jakości,
- Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna,
- Silna marka sportowa miasta (hokej jako element identyfikacji, piłka nożna II liga),

- Niewydolność układu drogowego – korki w godzinach szczytu i podczas dni targowych,
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, m.in. psychiatrów,
- Niedostateczna dostępność specjalistycznych usług społecznych, w tym opiekuńczych,
- Starzenie się społeczeństwa i spadek udziału osób w wieku produkcyjnym,
- Ujemne saldo migracji i odpływ młodych do większych miast,
- Wysoki udział dróg o nawierzchni gruntowej,
- Dominacja mikroprzedsiębiorstw i niska skala działalności gospodarczej,
- Uzależnienie od sezonowej turystyki i usług niskomarżowych,
- Niska jakość powietrza – problem tzw. niskiej emisji, zwłaszcza w okresie zimowym,
- Fragmentacja przestrzeni miejskiej – bariery takie jak rzeki, kolej,
- Problem rozpoznawalności marki miasta („miasto przy drodze do Zakopanego”),

- Dostępność środków z Unii Europejskiej w ramach perspektywy na lata 2021-2027,
- Współpraca w ramach Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- Rozwój współpracy transgranicznej ze Słowacją w ramach Euroregionu Tatry,
- Rozwój odnawialnych źródeł energii – m.in. geotermii, energetyki słonecznej i biomasy,
- Rozwój Klastra Energii "Zielona Generacja – Nowy Targ",
- Rosnąca popularność turystyki aktywnej – rozwój turystyki rowerowej, pieszej,
- Zmiana modeli wykonywania pracy w związku z postępującą cyfryzacją, upowszechnienie pracy zdalnej,
- Relatywnie niższe ceny mieszkań w porównaniu do innych miast w regionie (np. Zakopanego),
- Wzrost zainteresowania kulturą regionalną i dziedzictwem Podhala.

- Pogłębiający proces starzenia się populacji miasta i regionu,
- Skutki zmian klimatu: fale upałów, susze, podtopienia i efekt miejskiej wyspy ciepła,
- Niedobory kadrowe w ochronie zdrowia oraz opiece społecznej,
- Niepewna sytuacja geopolityczna związana m.in. z konfliktem zbrojnym na Ukrainie,
- Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych,
- Ograniczenie środków z funduszy unijnych na inwestycje wymagające środków zewnętrznych,
- Uzależnienie od mikroprzedsiębiorstw i turystyki sezonowej,
- Wysoka zależność części rynku pracy od branży turystycznej i sezonowości,
- Presja urbanizacyjna na tereny cenne przyrodniczo,
- Utrwalenie roli „miasta tranzytowego” do Zakopanego,
- Konkurencja ze strony silniejszych ośrodków (Kraków, Zakopane),
- Rosnące natężenie ruchu drogowego i hałasu komunikacyjnego,
- Poszerzanie zakresu obowiązków samorządu gminnego bez zwiększenia finansowania.

2. Część strategiczna

Nowy Targ, jako jeden z najważniejszych ośrodków miejskich południowej części Małopolski, dysponuje znaczącym potencjałem rozwojowym wynikającym z korzystnego położenia geograficznego, silnej pozycji administracyjnej, bogatego dziedzictwa kulturowego oraz wysokiej jakości zasobów przyrodniczych. Miasto stanowi ważne centrum usług publicznych, edukacji, kultury, sportu i przedsiębiorczości dla mieszkańców całego Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego, korzystając z dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej i transportowej, aktywnej polityki przestrzennej oraz rosnącego potencjału gospodarczego opartego zarówno na lokalnej przedsiębiorczości i rzemiośle, jak również na rozwijających się sektorach nowoczesnej gospodarki, turystyki i odnawialnych źródeł energii. Istotnym atutem miasta pozostaje także silna tożsamość regionalna i wysoki poziom zaangażowania społecznego mieszkańców, stanowiące fundament dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego.

Nowy Targ stoi jednak również przed szeregiem wyzwań, które będą w nadchodzących latach determinować kierunki polityki rozwojowej. Należą do nich przede wszystkim niekorzystne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, suburbanizacją oraz odpływem części młodych mieszkańców. Istotne znaczenie mają również wyzwania związane z rozwojem infrastruktury miejskiej, poprawą mobilności i dostępności transportowej, ograniczaniem presji urbanizacyjnej oraz adaptacją do postępujących zmian klimatu. Rosnące znaczenie ochrony środowiska, transformacji energetycznej i zwiększania odporności miasta na ekstremalne zjawiska pogodowe wymaga prowadzenia zintegrowanej polityki rozwojowej, która będzie łączyć wzmacnianie funkcji społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych. Odpowiedzią na te wyzwania jest przyjęta interwencja strategiczna ukierunkowana na budowę nowoczesnej, zielonej i konkurencyjnej stolicy Podhala, zapewniającej wysoką jakość życia mieszkańców oraz trwałe podstawy rozwoju w długiej perspektywie. Osiągnięcie zakładanych rezultatów będzie zależało od rozwiązania problemów transportowych, skutecznego zatrzymania młodych mieszkańców w mieście oraz wykorzystania jego potencjału edukacyjnego.

W niniejszym rozdziale przedstawiono założenia interwencji strategicznej miasta, na którą składają się: misja i wizja jego rozwoju, cele strategiczne oraz kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia, a także model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

2.1 Wizja i misja rozwoju Miasta Nowy Targ

W odpowiedzi na zidentyfikowane mocne i słabe strony Nowego Targu oraz stojące przed nim szanse i wyzwania rozwojowe wypracowano interwencję strategiczną, która zakłada nie tylko reakcję na zachodzące zmiany w otoczeniu miasta oraz jego wewnętrzne problemy i potrzeby, ale również wykorzystanie potencjałów rozwojowych.

W celu określenia głównego kierunku, w jakim będzie zmierzała polityka rozwojowa Nowego Targu, sformułowano misję stanowiącą nadrzędny cel przyświecający działaniom samorządu, lokalnej społeczności i innym interesariuszom. Jest to swego rodzaju deklaracja, określająca główne intencje i wartości, którymi kieruje się miasto w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Realizacja obranej misji będzie możliwa dzięki zrównoważonemu, wielokierunkowemu rozwojowi miasta w każdym z czterech podstawowych wymiarów jego funkcjonowania: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. W celu zdefiniowania konkretnej interwencji strategicznej, sformułowano wizję miasta – jego stan, obraz w 2040 roku, jaki oczekuje się osiągnąć w wyniku realizacji założeń strategii. Stanowi ona punkt wyjścia do określenia priorytetów rozwojowych oraz celów strategicznych i kierunków działań realizowanych dla ich osiągnięcia.

Stolica Podhala

Dobre miejsce do życia

Rozwinięta
przedsiębiorczość

Zielone, nowoczesne
miasto

Ekologiczne miasto

Podhalańskie centrum
kultury i sportu

Stolica Podhala

W 2040 roku Nowy Targ jest kluczowym ośrodkiem administracyjnym, gospodarczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowym w południowej części Małopolski. Oferuje konkurencyjne usługi o ponadlokalnej randze, stanowiąc punkt odniesienia dla gmin Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Dobre miejsce do życia

W wymiarze społecznym Nowy Targ wyróżnia się silnym kapitałem ludzkim i społecznym - mieszkańcy miasta utożsamiają się ze swoim miejscem zamieszkania, aktywnie uczestniczą w jego życiu kulturalno-sportowym i angażują się w jego dalszy rozwój. Miasto oferuje wysoką jakość życia, gwarantując dogodne warunki do zamieszkania, pracy i spędzania czasu wolnego – bogata oferta wysokiej jakości usług i nowoczesna infrastruktura sprawiają, że życie w Nowym Targu jest wygodne. Każdy otrzymuje tutaj niezbędne wsparcie, niezależnie od wieku, wielkości rodziny czy stopnia sprawności.

Rozwinięta przedsiębiorczość

Gospodarka Nowego Targu prężnie się rozwija, zwłaszcza w zakresie lokalnego rzemiosła i inteligentnych specjalizacji regionu, a rynek pracy jest szeroki i daje perspektywy zawodowe w wielu branżach, silnie wiążąc mieszkańców z miastem i regionem. Dogodne warunki do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej przekładają się na wysoki poziom konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw i rzemieślników. Miasto skutecznie wykorzystuje swoje potencjały związane z korzystną lokalizacją i rozwija ofertę turystyczną, co sprzyja dywersyfikacji gospodarczej.

Zielone, nowoczesne
miasto

W wymiarze przestrzennym Nowy Targ wzmacnia funkcje centrowe zgodnie z racjonalną, efektywną polityką przestrzenną. Miasto jest wygodne, funkcjonalne i komfortowe dzięki nowoczesnej, wydajnej infrastrukturze technicznej i społecznej, atrakcyjnym przestrzeniom publicznym oraz dostępności komunikacyjnej wspieranej nowoczesnymi, ekologicznymi rozwiązaniami z zakresu mobilności. Kluczową rolę w przestrzeni miejskiej odgrywa bogaty system błękitno-zielonej infrastruktury.

Ekologiczne miasto

Pod kątem klimatyczno-środowiskowym Nowy Targ wyróżnia się wysokim stopniem adaptacji do zmian klimatu – miasto jest zielone i przyjazne środowisku. Dzięki wdrażanym rozwiązaniom opartym na przyrodzie, poprawił się stan środowiska (zwłaszcza powietrza i wód), a cenne zasoby przyrodnicze stanowią ważny element jakości życia i atrakcyjności turystycznej miasta.

Podhalańskie centrum
kultury i sportu

Nowy Targ jest ważnym ośrodkiem sportowym i kulturalnym, wyróżniającym się bogatą, nowoczesną bazą infrastrukturalną, świetnymi wynikami lokalnych sportowców oraz cenionymi artystami i rzemieślnikami. Silna marka i pozytywny wizerunek Nowego Targu sprawiają, że miasto jest atrakcyjne dla inwestorów, turystów i nowych mieszkańców.

2.2 Cele strategiczne rozwoju Nowego Targu

W odniesieniu do tak sformułowanej misji Nowego Targu, z uwzględnieniem kluczowych uwarunkowań rozwojowych miasta, wypracowano interwencję strategiczną, której podstawę stanowią cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia. Poniżej zidentyfikowano czynniki wpływające na dalszy rozwój Nowego Targu w ramach każdego z wymiarów jego funkcjonowania oraz opisano zakres interwencji ukierunkowanej na osiągnięcie oczekiwanych rezultatów.

W wymiarze społecznym działania ukierunkowane są na osiągnięcie celu strategicznego:

Wysoka jakość i komfort życia, aktywna społeczność i silna tożsamość stolicy Podhala

Interwencja w tym zakresie obejmuje działania zmierzające do rozwoju wachlarza konkurencyjnych usług publicznych i oferty wsparcia społecznego w Nowym Targu tak, aby wszyscy jego mieszkańcy cieszyli się wysoką jakością i komfortem życia w mieście. W odniesieniu do postępujących i prognozowanych zmian demograficznych (przede wszystkim starzenia się społeczeństwa)

zaplanowano rozwój oferty kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, osób samotnych, seniorów i innych osób ze szczególnymi potrzebami. Istotnym elementem działań jest zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług, zwłaszcza opiekuńczych, medycznych, asystenckich w wymiarze nieinstytucjonalnym (realizowanych m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi, w miejscu zamieszkania), dzięki czemu Nowy Targ będzie miejscem wygodnym i bezpiecznym dla przedstawicieli różnych grup wiekowych i społecznych. W tym kontekście kluczowe jest również rozwijanie aktywnej polityki mieszkaniowej opartej na rozwoju zasobu mieszkań komunalnych, co jest szczególnie ważne dla młodych mieszkańców rozpoczynających samodzielne życie zawodowe – dostępność zasobów mieszkaniowych gwarantuje bowiem bezpieczeństwo, umożliwia planowanie przyszłości i sprzyja podejmowaniu decyzji o założeniu rodziny oraz związaniu swojej kariery zawodowej z lokalnym rynkiem pracy.

Kluczowe w tym zakresie jest również aktywizowanie i zapewnianie włączenia społecznego oraz wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych i lokalnych liderów w zakresie aktywizacji społeczności i wspierania uczestnictwa w życiu miejskim. Ponadto, istotnym elementem tak sprecyzowanej interwencji jest rozbudowywanie oferty spędzania czasu wolnego, co znacząco podniesie jakość życia w mieście. Nowy Targ wzmocni swój wizerunek podhalańskiego centrum kultury i sportu dzięki działaniom skupionym na rozwoju infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, co stworzy warunki do aktywnego wypoczynku, uczestnictwa w życiu kulturalnym oraz integracji wokół wspólnego dziedzictwa kulturowego i wzmacniania tożsamości stolicy Podhala.

Szczególną rolę odegrają tutaj działania takie jak budowa Podhalańskiego Centrum Sportów Lodowych czy rozwój działalności Muzeum Podhalańskiego, które będą stanowiły wizytówkę miasta i budowały jego markę. Co więcej, Nowy Targ będzie podnosił swoją rangę w regionie w oparciu o konkurencyjną ofertę edukacyjną - dobrze rozwiniętą sieć placówek oświatowych z silnym zapleczem szkolnictwa ponadpodstawowego, która ma istotne znaczenie dla całego Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Dla osiągnięcia 1. celu strategicznego określono następujące kierunki działań:

**Wysoka jakość
i komfort życia,
aktywna społeczność
i silna tożsamość
stolicy Podhala**

- **1.1.** Tworzenie warunków sprzyjających aktywności i integracji społecznej w oparciu o tożsamość lokalną i regionalną

- **1.2.** Rozwój konkurencyjnych usług publicznych i zwiększanie ich dostępności

- **1.3.** Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i wzmacnianie rangi ośrodka sportowego i kulturalnego

- **1.4.** Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego

- **1.5.** Efektywne wsparcie mieszkańców na każdym etapie życia

Zakłada się, że rezultatem realizacji zaplanowanych działań będzie poprawa jakości życia w Nowym Targu, a tym samym ograniczenie zjawiska depopulacji – miasto będzie wygodne i atrakcyjne dla osób z różnych grup wiekowych i społecznych, dzięki czemu możliwe będzie zatrzymanie mieszkańców oraz skłonienie do powrotu tych, którzy wyjechali np. na studia czy w poszukiwaniu pracy. Wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego przełoży się na poprawę sytuacji demograficznej miasta oraz wzmocnienie rangi Nowego Targu w regionie.

W wymiarze gospodarczym działania ukierunkowane są na osiągnięcie celu strategicznego:

Wysoka konkurencyjność lokalnej gospodarki wzmacniająca rangę Nowego Targu w regionie

Nowy Targ to istotny ośrodek administracyjny, kulturalny, edukacyjny i gospodarczy w południowej części Małopolski. Miasto wyróżnia dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa, funkcjonujące w mieście instytucje o znaczeniu ponadlokalnym, a także bogate tradycje wytwórcze i regionalne rzemiosło. Potencjał ten nie jest jednak w pełni wykorzystywany, zatem w ramach 2. celu strategicznego zaplanowano interwencję ukierunkowaną na wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i rozwój kluczowych dla miasta sektorów: wysokich technologii, logistyki, przemysłu czasu wolnego i sektora kreatywnego oraz OZE, a także turystyki. Szczególne znaczenie ma tutaj potencjał do współpracy ze środowiskiem akademickim (zarówno lokalnym, jak i m.in. Krakowem) w zakresie rozwoju i wdrażania nowych technologii oraz budowania na tej podstawie wizerunku miasta zielonego i nowoczesnego, przyciągając nowych mieszkańców atrakcyjnym rynkiem pracy z perspektywami dla młodych, wykształconych osób z tzw. kompetencjami przyszłości. Miasto dysponuje znaczącym potencjałem edukacyjnym

i instytucjonalnym, który powinien zostać wykorzystany do przyciągania inwestycji z sektorów wysokich technologii, nowoczesnych usług biznesowych oraz usług profesjonalnych. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy, innowacjach i wysokiej wartości dodanej pozwoli na tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy oraz wzrost wynagrodzeń, co stanowi podstawowy warunek zatrzymania młodych mieszkańców w mieście i regionie. Budowanie trwałych powiązań pomiędzy edukacją, przedsiębiorczością i rynkiem pracy powinno stanowić zatem jeden z filarów polityki rozwojowej miasta.

Dogodna lokalizacja miasta i korzystny układ komunikacyjny sprawiają, że Nowy Targ może cieszyć się rosnącym zainteresowaniem inwestorów. Aby efektywnie wykorzystać ten potencjał ważne jest jednak konsekwentne rozbudowywanie oferty inwestycyjnej miasta poprzez wyznaczanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych oraz tworzenie dogodnych warunków do zakładania działalności. W ramach strategii zaplanowano zatem działania ukierunkowane na rozwój infrastruktury i przestrzeni dla przedsiębiorców oraz wspieranie procesów inwestycyjnych w wymiarze organizacyjnym. Ponadto, istotnym kierunkiem działań jest podnoszenie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw i aktywizacja gospodarcza mieszkańców miasta, zwłaszcza młodzieży szkolnej i studentów, a także wzmacnianie rangi i znaczenia regionalnego rzemiosła, stanowiącego jeden z elementów budujących tożsamość Nowego Targu i Podhala. Bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe wraz z atrakcyjnymi zasobami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz bazą infrastruktury sportowo-rekreacyjnej stanowią bowiem potencjał do rozwijania oferty turystycznej miasta. W ramach strategii zaplanowano zatem również działania związane z budowaniem marki Nowego Targu i jego promocją w regionie i kraju, zarówno pod kątem osiedleńczym i gospodarczym, jak i turystycznym. Kluczowe jest tutaj działanie zgodne z ideą turystyki zrównoważonej (odpowiedzialnej), godzącej potrzeby i oczekiwania turystów z potrzebami i prawami mieszkańców, a także ochronę środowiska naturalnego, dzięki czemu możliwe jest łagodzenie niepożądanego oddziaływania turystyki na środowisko przyrodnicze, kulturowe i społeczne. Zakłada się, że rozwój funkcji turystycznych miasta będzie bazował na istniejących walorach i infrastrukturze, zwłaszcza sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej – Nowy Targ będzie wzmacniał swoją rangę i wizerunek podhalańskiej stolicy kultury i sportu, specjalizując swoją ofertę i kierując ją do profesjonalistów i amatorów sportów oraz podróżników kulturowych. Ważną rolę w tych działaniach odegra współpraca z gminami Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego w zakresie budowania wspólnej, komplementarnej oferty i wzajemnej promocji.

Dla osiągnięcia 2. celu strategicznego określono następujące kierunki działań:

Wysoka konkurencyjność lokalnej gospodarki wzmacniająca rangę Nowego Targu w regionie

→ **2.1.** Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

→ **2.2.** Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kluczowych dla miasta sektorów

→ **2.3.** Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Targu

→ **2.4.** Rozwój funkcji turystycznych Nowego Targu

→ **2.5.** Budowanie marki Nowego Targu i wzmacnianie rangi ośrodka subregionalnego

Zakłada się, że realizacja zaplanowanej interwencji przełoży się na wzmocnienie rangi Nowego Targu w regionie poprzez poprawę jego atrakcyjności inwestycyjnej zarówno dla mikro, małych, jak i dużych podmiotów gospodarczych. W wyniku działań promocyjnych i wizerunkowych marka Nowego Targu będzie rozpoznawalna zarówno dzięki lokalnym produktom i dziedzictwu kulturowemu regionu, jak i dynamicznie rozwijającym się sektorom innowacyjnym i kreatywnym. Skuteczna promocja potencjału gospodarczego, kulturowego i społecznego miasta przyczyni się do budowy jego silnej i konkurencyjnej pozycji w skali regionalnej i ponadregionalnej. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji umożliwi natomiast ugruntowanie roli Nowego Targu jako jednego z kluczowych ośrodków aktywności turystycznej i rekreacyjnej w regionie. Co więcej, upowszechnianie lokalnego dziedzictwa przyczyni się nie tylko do wzmacniania marki Nowego Targu, ale również do wzmacniania poczucia tożsamości lokalnej, przywiązania mieszkańców miasta do rodzinnych stron i pobudzania dumy z pochodzenia. Jednocześnie działania ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, podnoszenie ich kompetencji oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

W wymiarze przestrzennym działania ukierunkowane są na osiągnięcie celu strategicznego:

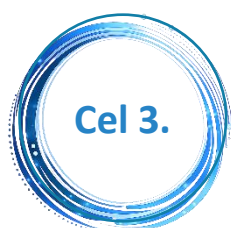

Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny miasta w oparciu o nowoczesną infrastrukturę

Nowy Targ charakteryzuje się zwartą strukturą przestrzenną oraz wysoką dostępnością podstawowych usług publicznych, co stwarza dogodne warunki do dalszego rozwoju zgodnego z ideą miasta 15-minutowego. Jednocześnie miasto mierzy się z wyzwaniami związanymi z rosnącym natężeniem ruchu drogowego, koniecznością modernizacji części infrastruktury technicznej oraz zapewnieniem odpowiedniej jakości przestrzeni publicznych w warunkach postępującego rozwoju budownictwa mieszkaniowego. W ramach 3. celu strategicznego zaplanowano zatem interwencję ukierunkowaną na podnoszenie jakości przestrzeni miejskiej oraz rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej i transportowej wspierającej zrównoważony rozwój miasta. Istotnym elementem działań będzie modernizacja i rozwój przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej w sposób

odpowiadający potrzebom mieszkańców różnych grup wiekowych i społecznych. Szczególne znaczenie będzie miało tworzenie estetycznych, funkcjonalnych i dostępnych przestrzeni sprzyjających integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz wzmacnianiu atrakcyjności miasta jako miejsca do życia. Działania te będą realizowane z poszanowaniem lokalnego krajobrazu kulturowego i tożsamości stolicy Podhala oraz zgodnie ze stale rozwijaną polityką przestrzenną Nowego Targu. W tym zakresie konieczna jest bieżąca aktualizacja aktów planowania przestrzennego w celu racjonalnego planowania i wykorzystania dostępnej przestrzeni, z uwzględnieniem zmieniających się uwarunkowań społecznych, demograficznych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych. W celu kształtowania dogodnych warunków do zamieszkania, pracy i spędzania czasu wolnego w mieście planuje się rozwijanie budownictwa wielorodzinnego i indywidualnego wraz z rozbudową nowoczesnej infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, gospodarki odpadami oraz infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii. Ważnym kierunkiem interwencji będzie także zwiększanie dostępności transportowej miasta poprzez rozwój zintegrowanego i efektywnego systemu transportu publicznego oraz wspieranie zrównoważonych form mobilności, zgodnie z założeniami Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego 2034+. Szczególny nacisk zostanie położony na rozwój infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego, transportu publicznego oraz rozwiązań wspierających mikromobilność i transport niskoemisyjny. Priorytetem rozwojowym pozostaje budowa obwodnicy południowej oraz połączenia wschodnio-zachodniego, a także realizacja działań prowadzących do zmniejszenia natężenia ruchu w centrum miasta. Problemy komunikacyjne są jednym z najczęściej wskazywanych przez mieszkańców ograniczeń rozwojowych – bez skutecznego rozładowania korków drogowych dalszy rozwój funkcji mieszkaniowych, usługowych i gospodarczych miasta może zostać istotnie ograniczony. Poprawa dostępności transportowej powinna być zatem traktowana jako warunek realizacji pozostałych celów strategicznych, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców oraz dalszego wzmacniania funkcji Nowego Targu jako ważnego ośrodka subregionalnego.

Dla osiągnięcia 3. celu strategicznego określono następujące kierunki działań:

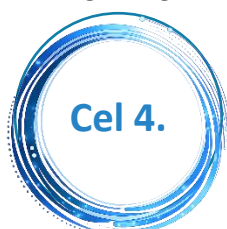
Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny miasta w oparciu o nowoczesną infrastrukturę

- **3.1.** Podnoszenie standardu i funkcjonalności przestrzeni oraz obiektów publicznych
- **3.2.** Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej
- **3.3.** Zwiększanie dostępności transportowej Nowego Targu

Zakłada się, że realizacja zaplanowanej interwencji przyczyni się do poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni miejskiej oraz zwiększenia komfortu codziennego życia mieszkańców. Nowy Targ będzie miastem nowoczesnym, dobrze skomunikowanym i wyposażonym w wysokiej jakości infrastrukturę techniczną, odpowiadającą na potrzeby obecnych i przyszłych użytkowników. Rozwój infrastruktury transportowej oraz upowszechnianie zrównoważonych form mobilności przełożą się na poprawę dostępności komunikacyjnej miasta, zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz ograniczenie negatywnych skutków transportu dla mieszkańców i środowiska. W efekcie Nowy Targ umocni swoją pozycję jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej i korzystania z usług publicznych.

W wymiarze klimatyczno-środowiskowym działania ukierunkowane są na osiągnięcie celu strategicznego:

Ochrona cennych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych Nowego Targu i adaptacja miasta do zmian klimatu

Nowy Targ, podobnie jak inne ośrodki miejskie, doświadcza coraz bardziej odczuwalnych zjawisk, związanych ze zmianami klimatycznymi, takich jak nasilające się fale upałów, okresowe susze, podtopienia czy wzrost presji urbanizacyjnej na tereny przyrodniczo cenne. Zjawiska te wpływają nie tylko na wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i reagowania kryzysowego, ale również na bezpieczeństwo i komfort codziennego życia mieszkańców. W celu poprawy sytuacji w tym zakresie w ramach 4. celu strategicznego zaplanowano interwencję ukierunkowaną na ochronę zasobów środowiskowych miasta, poprawę jakości środowiska oraz zwiększanie odporności Nowego Targu na skutki zmian klimatu.

Kluczowym elementem działań będzie rozwój rozwiązań adaptacyjnych ograniczających negatywne skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, zwłaszcza opartych na przyrodzie. Obejmować one będą m.in. zwiększanie retencji wód opadowych, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz ochronę i rozwijanie systemu zieleni miejskiej. Istotne znaczenie będzie miało także uwzględnianie aspektów klimatycznych w planowaniu przestrzennym oraz inwestycjach miejskich. Równolegle realizowane będą działania ukierunkowane na poprawę stanu środowiska, zwłaszcza powietrza, którego jakość wciąż pozostaje w Nowym Targu problemem, mimo znaczącej poprawy w ostatnich latach. Planuje się kontynuację prowadzonych do tej pory działań związanych z ograniczaniem niskiej emisji, wspieraniem efektywności energetycznej oraz rozwojem odnawialnych źródeł energii. Szczególną rolę odegra wykorzystanie lokalnego potencjału energetycznego, w tym geotermii, energii słonecznej i biomasy, do produkcji taniej, ekologicznej energii zasilającej infrastrukturę komunalną oraz stanowiącej zaplecze dla przedsiębiorców. Ważnym obszarem interwencji będzie również ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych miasta oraz kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców. Działania edukacyjne i informacyjne będą wspierały budowanie świadomości ekologicznej oraz aktywne zaangażowanie społeczności lokalnej w ochronę środowiska. Dzięki temu możliwe będzie skuteczniejsze godzenie potrzeb rozwojowych miasta z koniecznością zachowania jego walorów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń.

Dla osiągnięcia 4. celu strategicznego określono następujące kierunki działań:

Ochrona cennych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych Nowego Targu i adaptacja miasta do zmian klimatu

→ **4.1.** Adaptacja miasta do zmian klimatu

4.2. Poprawa jakości środowiska

Zakłada się, że realizacja tak określonej interwencji przyczyni się do zwiększenia odporności Nowego Targu na skutki zmian klimatu oraz poprawy jakości środowiska naturalnego. Miasto będzie lepiej przygotowane do reagowania na ekstremalne zjawiska pogodowe, a rozwój błękitno-zielonej infrastruktury pozwoli ograniczyć ryzyko występowania podtopień, susz i miejskiej wyspy ciepła. Działania ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń i poprawy jakości powietrza, wzmacniając jednocześnie wizerunek Nowego Targu jako miasta nowoczesnego i ekologicznego. Rozwój lokalnych

źródeł energii zwiększy również bezpieczeństwo energetyczne miasta oraz jego niezależność w zakresie zaopatrzenia w energię. Ochrona terenów przyrodniczych i krajobrazowych oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców pozwolą zachować unikalne walory środowiskowe Nowego Targu, stanowiące jeden z fundamentów jego atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i inwestycyjnej. W efekcie miasto będzie rozwijało się w sposób zrównoważony, łącząc wysoką jakość życia mieszkańców z odpowiedzialnym gospodarowaniem zasobami środowiska.

2.3 Kierunki działań rozwojowych

Poniżej zestawiono cele strategiczne Nowego Targu planowane do realizacji w perspektywie 2040 roku wraz z kierunkami działań rozwojowych podejmowanych dla ich osiągnięcia oraz pokreślono zakres interwencji w postaci przedsięwzięć, projektów i inicjatyw.

**Wysoka jakość
i komfort życia,
aktywna społeczność
i silna tożsamość
stolicy Podhala**

→ **1.1.** Tworzenie warunków sprzyjających aktywności i integracji społecznej w oparciu o tożsamość lokalną i regionalną

→ **1.2.** Rozwój konkurencyjnych usług publicznych i zwiększanie ich dostępności

→ **1.3.** Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i wzmacnianie rangi ośrodka sportowego i kulturalnego

→ **1.4.** Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego

→ **1.5.** Efektywne wsparcie mieszkańców na każdym etapie życia

Zakres działań:

Kierunek działania 1.1.

Tworzenie warunków sprzyjających aktywności i integracji społecznej w oparciu o tożsamość lokalną i regionalną

- Rozwój kalendarza imprez i podnoszenie ich jakości oraz rangi, w tym rozwijanie i promocja festiwalu im. Jana Kantego Pawлуskiewicza jako produktu lokalnego
- Wspieranie integracji międzypokoleniowej
- Włączanie młodzieży w życie miejskie w celu wzmacniania więzi ze swoim miejscem zamieszkania
- Integracja seniorów i osób z niepełnosprawnościami
- Integracja środowiska biznesowego ze społecznym
- Wspieranie rozwoju lokalnych klubów sportowych, zespołów regionalnych, grup artystycznych, artystów, twórców i rzemieślników poprzez wsparcie organizacyjne, lokalowe, infrastrukturalne, finansowe
- Nawiązywanie i rozwijanie współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, w tym poprzez zapewnianie wsparcia organizacyjnego, lokalowego, finansowego
- Promocja wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej
- Wspieranie inicjatyw młodzieżowych i zacieśnianie współpracy z Młodzieżową Radą Miasta
- Wspieranie inicjatyw senioralnych i zacieśnianie współpracy z Nowotarską Radą Seniorów
- Kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców i wspieranie dumy z pochodzenia
- Tworzenie, utrzymywanie i rozwijanie miejsc lokalnej integracji

Kierunek działania 1.2.

Rozwój konkurencyjnych usług publicznych i zwiększanie ich dostępności

- Reorganizacja (optymalizacja) sieci szkół w odniesieniu do obecnego i prognozowanego popytu na ofertę edukacyjną
- Rozwój usług społecznych, w tym poprzez utworzenie w mieście domu dziennego pobytu dla seniorów oraz rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej
- Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy z Zakopanem w zakresie rozwijania komplementarnej oferty usług publicznych
- Dążenie do rozwoju oferty usług zdrowotnych, w tym specjalistycznych usług medycznych, geriatrycznych, psychologicznych, pielęgnacyjnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych oraz poprawy ich dostępności w formie zdalnej i stacjonarnej
- Współpraca z Akademią Nauk Stosowanych w Nowym Targu na rzecz wykorzystania potencjału akademickiego miasta i subregionalnej skali oddziaływania
- Podnoszenie poziomu atrakcyjności oferty edukacyjnej, w tym poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury oświaty, doposażenie szkół w nowoczesne multimedialne pomoce dydaktyczne
- Poprawa jakości kształcenia w zakresie kompetencji kluczowych – wzmocnienie praktycznego wykorzystania umiejętności posługiwania się językami obcymi oraz poziomu wiedzy matematyczno-przyrodniczej
- Rozwój e-usług i dalsza cyfryzacja administracji i jednostek organizacyjnych miasta: placówek oświatowych, instytucji kultury, przedsiębiorstw komunalnych

Kierunek działania 1.3.

Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i wzmacnianie rangi ośrodka sportowego i kulturalnego

- Rozwój i promocja działalności Miejskiego Centrum Kultury, w tym stałe podnoszenie jakości infrastruktury kultury
- Rozwijanie oferty kulturalno-rozrywkowej miasta
- Wydzielenie Muzeum Podhalańskiego im. Czesława Pajerskiego ze struktur Miejskiego Centrum Kultury
- Budowa parku wodnego
- Budowa wielofunkcyjnego obiektu sportowego, hali widowiskowo-sportowej z infrastrukturą towarzyszącą - Podhalańskiego Centrum Sportów Lodowych w Nowym Targu (Arena Podhale) i stadionu piłkarskiego z zapleczem treningowym
- Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorstw na rzecz wzmocnienia oferty kulturalnej miasta, w tym poprzez animowanie współpracy międzysektorowej
- Wykorzystanie potencjału sportowego lotniska cywilnego do rozwijania funkcji turystycznych i oferty rekreacyjno-sportowej miasta
- Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w trakcie wakacji i ferii zimowych, w tym warsztatów, spotkań i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych
- Remont, modernizacja i zagospodarowanie obiektów i przestrzeni na potrzeby dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów – tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców, w tym świetlic szkolnych, klubów seniora, domu dziennego pobytu seniora
- Wspieranie rozbudowy zaplecza wyciągów narciarskich
- Modernizacja placów zabaw

- Modernizacja i rozbudowa przyszkolnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa nowoczesnych sal sportowych i boisk wielofunkcyjnych

Kierunek działania 1.4.

Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego

- Rozwój i integracja systemu zarządzania kryzysowego w mieście
- Zabezpieczanie obszaru miasta przed zagrożeniem powodziowym
- Rozwijanie systemu monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami oraz zwiększanie świadomości mieszkańców o ryzyku związanym ze ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi
- Rozwój infrastruktury miejsc strategicznych na wypadek sytuacji kryzysowych i konieczności ewakuacji, w tym obiektów ochronnych – schronów, miejsc ukrycia i doraźnego schronienia
- Wspieranie organizacji i organizowanie szkoleń i warsztatów w zakresie samoobrony, umiejętności przetrwania w warunkach ekstremalnych
- Podnoszenie potencjału organizacyjnego i technicznego służb ratunkowych, w tym m.in. inwestycje w nowoczesny sprzęt ratunkowy, podnoszenie standardu infrastruktury
- Prowadzenie akcji i kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu cyberbezpieczeństwa, w tym zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej i seniorów

Kierunek działania 1.5.

Efektywne wsparcie mieszkańców na każdym etapie życia

- Rozwój usług wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami, w tym utrzymanie i rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego, rozwój oferty usług asystenckich, zwiększanie dostępności mieszkań wspomaganych i treningowych oraz innych form mieszkalnictwa wspieranego w środowisku lokalnym
- Dążenie do zapewnienia ciągłości wsparcia osobom z niepełnosprawnościami po zakończeniu edukacji oraz w okresie dorosłości
- Rozwój usług środowiskowych i wsparcia dla rodzin, w tym rozwój usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, usług opieki wytchnieniowej, zapewnienie wsparcia edukacyjnego, terapeutycznego, psychologicznego i rehabilitacyjnego
- Wdrażanie programów aktywizacji zawodowej i włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami oraz wspierających niezależne życie, w tym realizacja programów wsparcia zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, praktyk i staży u lokalnych przedsiębiorców
- Rozwój oferty wsparcia dla rodzin w zakresie opieki nad dziećmi w godzinach pracy, w tym oferty żłobków, przedszkoli, świetlic szkolnych, rozwój systemu dopłat do żłobków, wdrażanie ulg podatkowych itp.
- Wspieranie aktywizacji zawodowej uczniów lokalnych szkół i studentów
- Wspieranie młodzieży w wejściu i funkcjonowaniu na rynku pracy poprzez podnoszenie kompetencji kluczowych: pracy w zespole, komunikacji, pracy projektowej, uczenia się, poszukiwania informacji, posługiwania się mediami
- Wdrażanie rozwiązań zwiększających dostępność zasobów mieszkaniowych, w tym mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych
- Wspieranie inicjatyw komercyjnych związanych z budownictwem mieszkaniowym uwzględniającym jego różnorodność oraz dywersyfikację na rynku nieruchomości

- Wdrażanie rozwiązań z zakresu wsparcia seniorów i wydłużania okresu aktywnego, samodzielnego życia, takich jak np. wspólne zamieszkanie osób starszych
 - Wspieranie wdrażania i rozwijania usług „door to door”
 - Dążenie do rozwoju systemu wsparcia w miejscu zamieszkania – deinstytucjonalizacja usług
 - Wspieranie osób w kryzysie bezdomności, w tym poprzez utworzenie w mieście noclegowni
 - Zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym – przemocy w rodzinie, alkoholizmowi, używkom itp.
 - Rozwijanie kompetencji pracowników Urzędu Miasta i jego jednostek organizacyjnych w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami, w tym m.in. organizacja szkoleń z zakresu języka migowego
 - Wspieranie mieszkańców w zakresie rozwijania ich kompetencji w celu podniesienia ich konkurencyjności na rynku pracy i poprawy sytuacji materialnej mieszkańców
 - Wykorzystanie aktywności sportowej do promocji zdrowego trybu życia i profilaktyki zdrowotnej w mieście
 - Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych, podnoszących poziom wiedzy, przygotowujących do egzaminów, rozwijających zainteresowania, stymulujących rozwój umiejętności
 - Profilaktyka zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, m.in. poprzez promocję zdrowego trybu życia i zachowań prozdrowotnych
 - Udzielanie pomocy rodzinom oraz osobom samotnym w celu poprawy ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych
 - Promocja i upowszechnianie idei uczenia się przez całe życie, nieograniczającego się wyłącznie do edukacji formalnej
-

Wysoka konkurencyjność lokalnej gospodarki wzmacniająca rangę Nowego Targu w regionie

→ **2.1.** Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

→ **2.2.** Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kluczowych dla miasta sektorów

→ **2.3.** Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Targu

→ **2.4.** Rozwój funkcji turystycznych Nowego Targu

→ **2.5.** Budowanie marki Nowego Targu i wzmacnianie rangi ośrodka subregionalnego

Zakres działań:

Kierunek działań 2.1.

Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

- Współpraca z Powiatem Nowotarskim w zakresie rozwoju oferty szkolnictwa średniego w odniesieniu do potrzeb lokalnego rynku pracy
- Wspieranie lokalnego/regionalnego rzemiosła i promocja lokalnych wytwórców, usługodawców, w tym poprzez utworzenie w mieście stałego miejsca wystaw lokalnych produktów
- Promocja lokalnych firm wśród uczniów jako miejsc przyszłego zatrudnienia i wspieranie ścieżek kariery zawodowej związanej z lokalnym rynkiem pracy
- Wspieranie rozwoju Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu i współpraca w zakresie dostosowywania kierunków nauczania do potrzeb rynku pracy i kształtowania atrakcyjnej oferty edukacyjnej w mieście
- Wzmacnianie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem branży kreatywnej, logistycznej, nowoczesnych technologii
- Wspieranie osób o szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Promocja kultury przedsiębiorczości i edukacji ekonomicznej mieszkańców, kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży
- Promocja samozatrudnienia wśród mieszkańców
- Wspieranie inicjatyw z zakresu rozwoju ekonomii społecznej w mieście
- Promocja dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców i mieszkańców chcących założyć swoją działalność - wspieranie i doradztwo dla przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków z funduszy UE i innych środków pomocowych, udostępnianie informacji o dostępnym wsparciu, szkoleniach i możliwościach rozwoju biznesu w mieście

Kierunek działań 2.2.

Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kluczowych dla miasta sektorów

- Rozszerzenie strefy gospodarczej i udostępnienie przestrzeni dla mikroprzedsiębiorstw i małych firm
- Utworzenie w mieście przestrzeni coworkingowej za zapleczem dla pracy indywidualnej i zespołowej oraz zapleczem technicznym i socjalnym

- Wspieranie rozwoju start-upów z branż wysokich technologii
- Wpieranie współpracy przedsiębiorców ze szkołami i uczelnią, w tym nawiązywanie kontaktów, transfer wiedzy i rozwój kształcenia zawodowego i praktycznego
- Rozwijanie współpracy sektora administracji, nauki oraz biznesu
- Współpraca samorządu z instytucjami otoczenia biznesu, ich sieciowanie oraz wspieranie ich współpracy z przedsiębiorcami
- Promocja elastycznego modelu pracy zdalnej i hybrydowej w różnych sektorach i branżach
- Wspieranie lokalnych firm w zakresie badań i rozwoju technologii w celu podnoszenia ich innowacyjności i konkurencyjności na rynku

Kierunek działań 2.3.

Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Targu

- Zabezpieczanie nowych terenów inwestycyjnych, w tym poprzez przekształcanie na te cele terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz ich kompleksowe uzbrajanie w niezbędną infrastrukturę techniczną
- Rozwój i poszerzanie terenów i oferty Strefy Aktywności Gospodarczej
- Wypracowanie i wdrożenie koncepcji aktywnego pozyskiwania inwestorów
- Stymulowanie procesów inwestycyjnych poprzez wdrażanie i rozwijanie systemu zachęt i ulg dla przedsiębiorców
- Wspieranie rozwoju branż wysokich technologii
- Podejmowanie działań na rzecz promocji gospodarczej i pozyskiwania inwestorów, ze szczególnym uwzględnieniem z branży logistycznej, przemysłu czasu wolnego, OZE i branż wysokich technologii oraz innych zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami województwa
- Opracowanie kompleksowej oferty marketingowej miasta, uwzględniającej ofertę terenów i obiektów inwestycyjnych oraz dostępnych zachęt inwestycyjnych

Kierunek działań 2.4.

Rozwój funkcji turystycznych Nowego Targu

- Wspieranie inicjatyw w zakresie rozwijania bazy noclegowej i gastronomicznej w mieście
- Rozwój infrastruktury turystycznej, zwłaszcza sportowo-rekreacyjnej sprzyjającej turystyce weekendowej, w tym np. utworzenie parku rozrywki, pola golfowego
- Wykorzystanie potencjału bazy sportowej na rzecz rozwijania turystyki sportowej
- Rozwijanie istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze, współpracę transgraniczną oraz centralną lokalizację w regionie
- Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju obsługi zorganizowanych grup turystycznych w formie obozów sportowych, kolonii, zimowisk i wycieczek szkolnych z wykorzystaniem miejskiej bazy sportowej
- Rozwój sieci pieszych i rowerowych szlaków oraz tras turystycznych prezentujących walory miasta i regionu
- Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w mieście i regionie
- Rozwijanie systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych
- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie rozwoju unikatowej oferty turystycznej, w tym wypracowanie

katalogu produktów lokalnych i pamiątek turystycznych nawiązujących do tożsamości miasta, zwłaszcza wytwarzanych lokalnie

- Pakietowanie regionalnych produktów i usług turystycznych we współpracy z sąsiednimi gminami, w tym przede wszystkim w ramach Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego
- Wspieranie rozwoju oferty turystyki kwalifikowanej, w tym tras narciarskich, rowerowych, sportów zimowych i wodnych, wraz z rozwojem usług towarzyszących, wypożyczalni sprzętu i oferty serwisowej

Kierunek działań 2.5.

Budowanie marki Nowego Targu i wzmacnianie rangi ośrodka subregionalnego

- Nawiązywanie i zacieśnianie współpracy transgranicznej ze Słowacją oraz z Zakopanem i pozostałymi gminami Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego w zakresie rozwoju wspólnej, komplementarnej oferty turystycznej i wzajemnej promocji
- Rozwój systemu informacji dla mieszkańców i usprawnianie dialogu na drodze samorząd-mieszkańcy
- Opracowanie i udostępnianie materiałów promocyjnych pod względem turystycznym – w formie tradycyjnej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery, mapy, przewodniki, katalogi) i elektronicznej (np. aplikacja mobilna, działalność w mediach społecznościowych)
- Wspieranie rozwoju kultury fizycznej w mieście jako elementu budującego markę Nowego Targu, w tym m.in. poprzez wspieranie tworzenia klas sportowych w różnych dyscyplinach, organizacja i współorganizacja zawodów i rozgrywek sportowych o randze ponadlokalnej, działania na rzecz wykreowania Nowego Targu jako krajowej stolicy sportów lodowych
- Współpraca z prywatnymi inwestorami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych
- Wspieranie lokalnych artystów i rzemieślników w zakresie promocji i zachowania niematerialnych elementów dziedzictwa kulturowego oraz pamięci o lokalnych tradycjach

Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny miasta w oparciu o nowoczesną infrastrukturę

- **3.1.** Podnoszenie standardu i funkcjonalności przestrzeni oraz obiektów publicznych
- **3.2.** Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej
- **3.3.** Zwiększanie dostępności transportowej Nowego Targu

Zakres działań:

Kierunek 3.1.

Podnoszenie standardu i funkcjonalności przestrzeni oraz obiektów publicznych

- Rozwój Parku Miejskiego, w tym poprzez rozbudowę infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- Zagospodarowanie bulwarów Białego i Czarnego Dunajca – opracowanie koncepcji i realizacja inwestycji związanej z rozwojem atrakcyjnej przestrzeni publicznej (rekreacyjnej, wypoczynkowej, turystycznej) z elementami błękitno-zielonej infrastruktury
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświatowej, w tym remonty obiektów szkół, rozwój nowoczesnej infrastruktury szkolnej i przyszkolnej
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury
- Budowa nowego lub przebudowa istniejącego budynku na potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej
- Przebudowa, rozbudowa i modernizacja nieużytkowanych terenów i obiektów wraz z ich adaptacją do pełnienia nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, kulturalnych gospodarczych, turystycznych, w tym m.in. adaptacja obiektu na cele działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej, rewitalizacja terenu Starego Szpitala wraz z zagospodarowaniem na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu
- Dostosowywanie obiektów i przestrzeni publicznych pod kątem osób ze szczególnymi potrzebami, w tym likwidowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych oraz wprowadzanie elementów małej architektury wspierających mobilność, miejsc odpoczynku itp., stosowanie zasad tzw. projektowania uniwersalnego
- Rozwój sieci parków kieszonkowych
- Poprawa stanu technicznego budynków oraz lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Nowego Targu, w tym termomodernizacja i podnoszenie standardu lokali mieszkalnych, wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz przyłączanie budynków i lokali do miejskich sieci wodno-kanalizacyjnych, gazowych, ciepłowniczych
- Rozwój zasobów mieszkaniowych, w tym m.in. nabywanie gruntów z przeznaczeniem pod budownictwo wielorodzinne
- Kontynuowanie procesu rewitalizacji zdegradowanej tkanki miejskiej z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań historyczno-kulturowych i kompozycyjnych
- Realizacja działań na rzecz uporządkowania i ochrony krajobrazu miasta poprzez ograniczanie lokalizacji banerów i tablic reklamowych na podstawie tzw. uchwały krajobrazowej
- Zachowanie ładu przestrzennego i dążenie do ograniczania konfliktów przestrzennych oraz dostosowywanie infrastruktury do zmieniających się funkcji obiektów i terenów

Kierunek 3.2.**3.2. Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej**

- Rozwój infrastruktury oczyszczalni ścieków
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym uzbrajanie nowopowstających osiedli mieszkaniowych w niezbędną infrastrukturę
- Rozbudowa sieci ciepłowniczej oraz modernizacja systemu ciepłowniczego Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Nowy Targ Sp. z o.o., w tym rozwój miejskiej sieci ciepłowniczej w oparciu o geotermię - budowa magistrali geotermalnej
- Dążenie do rozwoju sieci teleinformatycznych, w tym do zapewnienia dostępu do światłowodu
- Wdrażanie inteligentnych rozwiązań miejskich, takich jak systemy monitorowania jakości powietrza, inteligentne oświetlenie, zarządzanie ruchem i parkowaniem
- Rozbudowa sieci oświetlenia miejskiego oraz jej modernizacja w kierunku oświetlenia energooszczędnego

Kierunek 3.3.**Zwiększanie dostępności transportowej Nowego Targu**

- Rozbudowa sieci drogowej, w tym dążenie do realizacji obwodnic Nowego Targu
- Modernizacja, remonty istniejących dróg gminnych
- Rozwijanie rozwiązań z zakresu transportu intermodalnego, ze szczególnym uwzględnieniem sieci kolejowej (potencjał Podhalańskiej Kolei Regionalnej)
- Dążenie do rozwoju połączeń kolejowych
- Rozwój sieci dróg, ścieżek, tras i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (miejsc odpoczynku, stacji ładowania, napraw rowerów itp.), w tym dążenie do zachowania spójności i ciągłości infrastruktury lokalnej z odcinkami ponadlokalnymi i regionalnymi
- Dążenie do rozwoju i integracji różnych form transportu, w tym we współpracy z powiatem nowotarskim i sąsiednimi gminami w ramach Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego ukierunkowanej na stworzenie wspólnego systemu biletowego i skoordynowanych rozkładów jazdy
- Rozwój systemu komunikacji publicznej, w tym rozbudowa infrastruktury transportu zbiorowego oraz dostosowywanie rozkładu jazdy do potrzeb i oczekiwań mieszkańców
- Poprawa dostępności przestrzennej transportu publicznego poprzez rozwój infrastruktury przystankowej i budowę centrum/węzła przesiadkowego
- Rozwój systemu parkingów miejskich, w tym budowa infrastruktury typu Park&Ride
- Rozbudowa sieci chodników wraz z ich modernizacją
- Wdrażanie rozwiązań sprzyjających mikromobilności, zwłaszcza ruchowi pieszemu i rowerowemu, w tym poprzez wyznaczanie stref ograniczonej prędkości, pasów dla rowerów, stref dla pieszych, m.in. wyłączenie rynku z ruchu samochodowego, organizacja układu komunikacyjnego w obrębie osiedli mieszkaniowych
- Rozwój usług transportowych dostosowanych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, w tym poprzez zakup i utrzymanie pojazdów przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami
- Wdrażanie rozwiązań z zakresu inteligentnych systemów zarządzania transportem i informacja pasażerską
- Modernizacja miejskiego taboru autobusowego, wprowadzanie autobusów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych wraz z niezbędną infrastrukturą do ich ładowania

Ochrona cennych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych Nowego Targu i adaptacja miasta do zmian klimatu

→ **4.1.** Adaptacja miasta do zmian klimatu

4.2. Poprawa jakości środowiska

Zakres działań:

Kierunek działań 4.1.

Adaptacja miasta do zmian klimatu

- Opracowanie i wdrażanie założeń Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu
- Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej i dostosowywanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych
- Rozwijanie sieci terenów zielonych i tworzenie spójnego systemu zieleni miejskiej – powierzchniowej, punktowej, wyspowej i linearnej, w tym m.in. tworzenie zielonych ścian/dachów przy/na budynkach
- Wspieranie mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków mieszkalnych i wdrażania rozwiązań OZE w gospodarstwach domowych
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
- Budowa zintegrowanego systemu retencji wodnej i odprowadzania wód deszczowych oraz promowanie retencjonowania wody, w tym m.in. rozszczelnianie powierzchni nieprzepuszczalnych, tworzenie małych zbiorników retencyjnych, zwiększanie powierzchni zadrzewień, rozwój systemu kanalizacji opadowej, tworzenie ogrodów deszczowych, realizacja programów wsparcia dla mieszkańców w zakresie gromadzenia, retencjonowania wód opadowych
- Dążenie do wzmacniania samowystarczalności energetycznej miasta poprzez rozwój OZE i dywersyfikację źródeł energii, w tym np. wykorzystanie biomasy, energii wiatrowej, rozwój geotermii
- Wspieranie wykorzystania OZE przez przedsiębiorców, w tym poprzez wprowadzanie ulg podatkowych dla firm wykorzystujących OZE jako główne źródło energii
- Rozwój Klastra Energii „Zielona Generacja Nowy Targ” i spółdzielni energetycznych
- Wspieranie rozwoju i wdrażania innowacji z zakresu zielonych technologii
- Dążenie do zwiększania powierzchni biologicznie czynnej, w tym poprzez wprowadzanie nowych nasadzeń, zakładanie łąk kwietnych, zielonych ścian i dachów
- Dążenie do ograniczenia efektu miejskiej wyspy ciepła poprzez wprowadzanie zieleni średniej i wysokiej na terenach o wysokiej intensywności zagospodarowania, usuwanie asfaltowych/betonowych nawierzchni na rzecz trawników, wdrażanie rozwiązań takich jak zielone dachy i ściany
- Wprowadzanie i egzekwowanie standardów ochrony drzew w procesach inwestycyjnych

Kierunek działań 4.2.**Poprawa jakości środowiska**

- Opracowanie i wdrażanie założeń programu ochrony środowiska
- Promocja transportu zbiorowego, w tym poprzez realizację kampanii informacyjno-promocyjnych, wdrażanie benefitów dla mieszkańców
- Promocja roweru jako ekologicznego środka transportu, wspierającego zdrowie i sprawność
- Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych oraz angażowanie mieszkańców w akcje proekologiczne
- Zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska, w tym poprzez kontrole palenisk (w tym za pomocą dronów) i egzekwowanie wykorzystywania nieodpowiedniego opatu oraz nielegalnego zrzutu ścieków
- Kontynuacja współpracy z WFOŚiGW w Krakowie w zakresie realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, w tym pełnienie roli Operatora Programu oraz prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego
- Dążenie do rozwoju elektromobilności, w tym poprzez rozbudowę infrastruktury zero- i niskoemisyjnego transportu publicznego
- Rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym spieranie recyklingu i rozwijanie gospodarki obiegu zamkniętego
- Ochrona starodrzewa
- Rozwój sieci ciepłowniczej, w tym dążenie do zapewnienia dostępu do sieci w północnej i zachodniej części miasta
- Dążenie do ograniczenia niskiej emisji, w tym poprzez wdrażanie założeń programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego - Małopolska w zdrowej atmosferze i wspieranie mieszkańców w zakresie wymiany nieekologicznych źródeł ciepła
- Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu i zapobieganie jego przekroczeniom

2.4 Kluczowe przedsięwzięcia strategiczne

W celu doprecyzowania priorytetów rozwojowych Miasta Nowy Targ, poniżej określono kluczowe przedsięwzięcia strategiczne, których realizacja będzie podstawą polityki rozwojowej miasta w perspektywie 2040 roku.

Stolica Podhala

Wzmacnianie rangi i wartości Nowego Targu jako stolicy Podhala

Nowy Targ jest jednym z 82 miast wskazanych w projekcie średniookresowej strategii rozwoju kraju pt. „Strategia Rozwoju Polski do 2035 roku” jako kluczowe dla wzmocnienia jego policentrycznej struktury osadniczej (OSI wsparcia dla policentrycznej sieci miast i ich obszarów funkcjonalnych). Zakłada się utrzymanie rangi i wartości Nowego Targu jako stolicy Podhala oraz dalsze ich wzmacnianie w oparciu o potencjały miasta jako rdzenia Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego i ośrodka rozwojowego regionu. Na Nowym Targu jako prężnym ośrodku gospodarczym, administracyjno-usługowym i akademickim leży bowiem powinność rozwijania funkcji społeczno-gospodarczych w kontekście całego regionu. Będąc stolicą Podhala, miasto ukierunkowuje swoje działania na rzecz urzeczywistnienia aspiracji jego mieszkańców oraz wzmacniania funkcji centralnych o ponadlokalnym spektrum oddziaływania – zwłaszcza w zakresie edukacji, kultury i sportu oraz innych konkurencyjnych usług wyższego rzędu.

Dobre miejsce do życia

Rozwój polityki społecznej i prorodzinnej

W ramach aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji odnoszące się do trzech zasadniczych i podstawowych dziedzin wsparcia: integracja społeczna i kapitał społeczny, nowoczesne usługi publiczne, potencjał kulturowy i turystyczny. Wskazane obszary każdorazowo łączą się z zagadnieniami technicznymi i przestrzenno-funkcjonalnymi, niemniej logika interwencji ukierunkowana jest na skuteczność społecznych przeobrażeń terenów kryzysowych i problemowych stanowiących obszar rewitalizacji oraz wykorzystanie endogenicznych potencjałów Nowego Targu. Interwencja w zakresie rozwoju polityki społecznej i prorodzinnej ma jednak również szerszy wymiar i ukierunkowana jest na tworzenie warunków sprzyjających wysokiej jakości życia wszystkich mieszkańców Nowego Targu na każdym etapie życia oraz wzmacnianie spójności społecznej miasta. Działania obejmują rozwój dostępnych i wysokiej jakości usług społecznych, opiekuńczych, zdrowotnych i asystenckich, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin z dziećmi, seniorów, osób samotnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami. Równocześnie podejmowane będą działania służące zwiększaniu dostępności infrastruktury społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej, dzięki czemu Nowy Targ będzie miastem przyjaznym rodzinom, oferującym atrakcyjne warunki do życia, wychowywania dzieci oraz

aktywnego starzenia się. W efekcie realizowane przedsięwzięcia przyczynią się do ograniczania negatywnych skutków zmian demograficznych, wzmacniania więzi społecznych oraz zwiększania atrakcyjności osiedleńczej miasta.

W ramach kluczowego przedsięwzięcia strategicznego zakłada się konsekwentną realizację planu działania określonego w dokumencie

Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie istniejących zasobów oraz wzmocnienie potencjału kapitału ludzkiego i wspieranie inicjatyw gospodarczych

Rozwinięta
przedsiębiorczość

Rozwój infrastruktury i wykorzystanie istniejących zasobów oraz wzmocnienie potencjału kapitału ludzkiego i wspieranie inicjatyw gospodarczych to priorytety rozwojowe Nowego Targu określone w Programie przedsiębiorczości dla Miasta Nowy Targ na lata 2025-2030. Celem nadrzędnym Programu jest rozwój miasta jako atrakcyjnego inwestycyjnie zarówno dla mikro, małych, jak i dużych podmiotów gospodarczych w oparciu o posiadane zasoby i przemyślany rozwój infrastruktury. Dzięki wieloletnim i skoordynowanym działaniom promocyjnym, marka Nowego Targu kojarzona będzie zarówno z produktami lokalnymi osadzonymi w historii miasta i regionu, ale także rozwijającymi się przemysłami innowacyjnymi i sektorem kreatywnym. Podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi turystyki i dedykowanej infrastruktury, wraz ze wspieraniem rozwoju ich otoczenia biznesowego sprawi, że miasto stanie się istotnym punktem odniesienia w zakresie turystyki, sportu i rekreacji w regionie. Za sprawą rozwiniętego pakietu działań na rzecz wzmacniania potencjału przedsiębiorczości mieszkańców, podnoszenia ich kwalifikacji rynkowych oraz sieciowania lokalnego biznesu, Nowy Targ zyska miano miasta zaangażowanego, miasta w którym warto mieszkać, planować przyszłość i rozwijać posiadane potencjały.

W ramach kluczowego przedsięwzięcia strategicznego zakłada się konsekwentną realizację zadań i projektów realizacyjnych określonych w Programie przedsiębiorczości dla Miasta Nowy Targ na lata 2025-2030.

Zielone, nowoczesne
miasto

Ograniczenie niskiej emisji na terenie Nowego Targu

Czyste powietrze to ważny element rozwoju ruchu turystycznego oraz element jakości życia mieszkańców. Ochrona środowiska to priorytet również związany z ochroną zasobów. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Nowego Targu to sekwencja zadań związanych z termomodernizacjami, wymianami indywidualnych źródeł ciepła oraz wdrażaniem rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii. Ograniczenie niskiej emisji będzie również wzmocnione poprzez działania na rzecz rozwoju miejskiej sieci ciepłowniczej opartej na geotermii.

Ekologiczne miasto

Adaptacja miasta do zmian klimatu

W odpowiedzi na postępujące zmiany klimatu, kluczowa jest kompleksowa adaptacja miasta do ich negatywnych skutków poprzez wdrożenie działań zwiększających odporność środowiskową, społeczną i infrastrukturalną. Zakres takiej interwencji obejmuje rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie retencji wód opadowych oraz ograniczanie zjawiska miejskiej wyspy ciepła, m.in. poprzez nasadzenia zieleni, modernizację systemów odwodnienia, ochronę przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych (ulew, susz, fal upałów i silnych wiatrów), poprawę efektywności energetycznej budynków publicznych oraz rozwój systemów monitoringu i zarządzania ryzykiem klimatycznym. Zakłada się również realizację działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do mieszkańców oraz włączenie zasad adaptacji do zmian klimatu do planowania przestrzennego i realizacji inwestycji miejskich, co przyczyni się do poprawy jakości życia, bezpieczeństwa oraz zrównoważonego rozwoju Nowego Targu.

Zarządzeniem Nr 0050.194.2025 Burmistrza Miasta Nowy Targ z dnia 17.12.2025 r. w mieście powołano Zespół Adaptacji do Zmiany Klimatu w ramach projektu Life Dream Cities, którego zadaniem jest koordynacja realizacji zadań Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie adaptacji do zmiany klimatu, w szczególności zapobiegania i łagodzenia skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych. Celem jego funkcjonowania jest przede wszystkim opracowanie propozycji działań adaptacyjnych, w tym wypracowanie partycypacyjnego systemu zarządzania adaptacją w mieście.

Utworzenie Podhalańskiego Centrum Sportów Lodowych w Nowym Targu

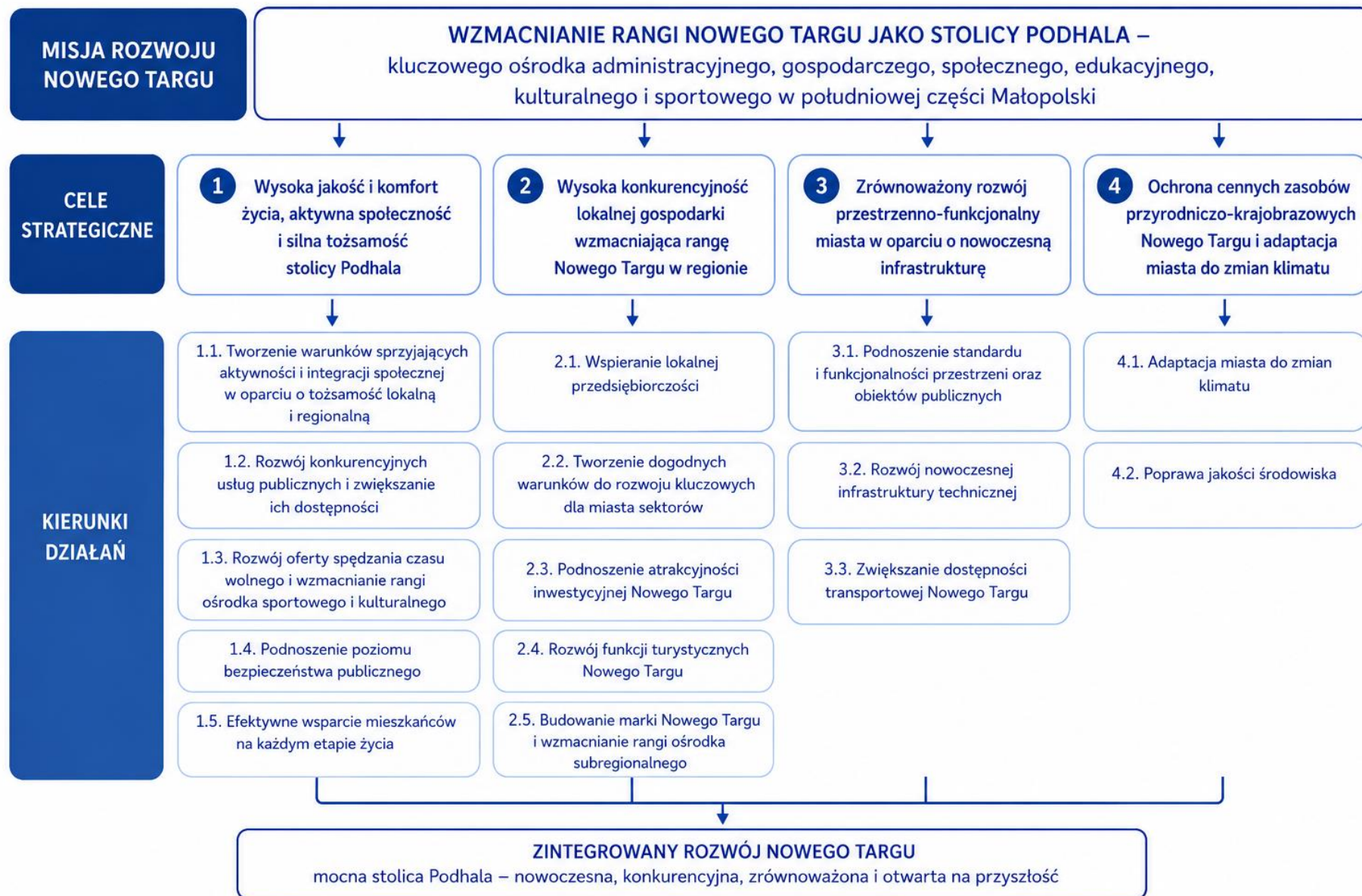
Wielofunkcyjna hala sportowo-widowiskowa będzie kompleksem sportowym uzupełnionym m.in. o centrum sportowe dla zawodników, Muzeum Hokeja, zaplecze gastronomiczne, specjalne miejsca biznesowe, komercyjne powierzchnie pod wynajem oraz salę zabaw dla dzieci. Obiekt ma służyć organizacji wydarzeń o charakterze sportowym, rozrywkowym i biznesowym. Funkcja sportowa będzie przeznaczona w głównej mierze hokejowi na lodzie, ale zastosowane rozwiązania i systemy wewnętrzne dadzą możliwość trenowania także w innych dyscyplinach takich jak m.in. łyżwiarstwo figurowe, wspinaczka sportowa, sztuki walki, koszykówka, siatkówka, piłka ręczna, tenis.

Inwestycja będzie zlokalizowana na obszarze o powierzchni 3 ha na terenie tzw. Podmieściska. Koncepcja budowy w Nowym Targu profesjonalnej hali uzyskała aprobatę władz, m.in. Polskiego Związku Hokeja na Lodzie i Polskiego Związku Łyżwiarstwa Szybkiego.

Rozwój oferty kulturalnej poprzez działalność Miejskiego Centrum Kultury i Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz wyodrębnienie Muzeum Podhalańskiego ze struktur Miejskiego Centrum Kultury

Interwencja w zakresie rozwoju oferty kulturalnej Nowego Targu ukierunkowana jest na wzmacnianie roli kultury jako jednego z kluczowych czynników budujących jakość życia mieszkańców, integrację społeczną oraz tożsamość lokalną, a jednocześnie jako istotnego elementu wpływającego na atrakcyjność turystyczną i markę miasta. Działania obejmują rozwój infrastruktury i oferty Miejskiego Centrum Kultury i Miejskiej Biblioteki Publicznej, zwiększanie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu miasta oraz wspieranie ich aktywności twórczej i aktywizację lokalnych środowisk kulturowych. Szczególne znaczenie będzie miało upowszechnianie dziedzictwa historycznego i kulturowego Podhala, wzmacnianie poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej oraz tworzenie przestrzeni do międzypokoleniowej integracji i edukacji kulturalnej. Potencjałem w tym zakresie jest wyodrębnienie Muzeum Podhalańskiego ze struktur Miejskiego Centrum Kultury oraz utworzenie nowych oddziałów podkreślających bogatą historię przemysłu, sportu i sztuki Nowego Targu. Równocześnie rozwijana będzie oferta skierowana do odwiedzających miasto turystów, bazująca na unikalnym dziedzictwie kulturowym regionu, tradycjach podhalańskich oraz wydarzeniach o znaczeniu ponadlokalnym. Dzięki temu Nowy Targ będzie wzmacniał swoją pozycję jako centrum życia kulturalnego Podhala i rozpoznawalna stolica regionu, przyciągająca zarówno mieszkańców, jak i podróżników zainteresowanych turystyką kulturową, autentycznym dziedzictwem oraz współczesną ofertą kulturalną.

2.5 Schemat interwencji strategicznej

2.6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

W oparciu o wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe miasta Nowy Targ oraz prognozowane zmiany demograficzne, przestrzenne i środowiskowe opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in. strukturę sieci osadniczej miasta, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zidentyfikowano potrzeby i potencjał rozwojowy miasta, uwzględniając jej specyfikę oraz wewnętrzne zróżnicowanie.

W efekcie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, stanowiący strategiczną wizję rozwoju miasta Nowy Targ oraz określający kierunki i rekomendacje dotyczące kształtowania i realizacji polityki przestrzennej w perspektywie najbliższych lat. Model ma charakter poglądowy i w sposób schematyczny przedstawia strategiczne rozmieszczenie funkcji oraz ich wzajemne powiązania. Jest materiałem koncepcyjnym i wizyjnym, a nie delimitacyjnym. Model stanowi przestrzenny wyraz misji Strategii Rozwoju Miasta — wzmocnienia rangi Nowego Targu jako stolicy Podhala. Osiągnięcie założeń przyjętej wizji rozwoju wymaga zarówno właściwego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacji przedsięwzięć służących poprawie warunków życia lokalnej społeczności.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rola miasta w sieci osadniczej regionu

Miasto Nowy Targ położone jest w południowej części województwa małopolskiego, u podnóża Gorców, i stanowi jeden z głównych ośrodków osadniczych, administracyjnych i gospodarczych Podhala. Jest siedzibą władz powiatu nowotarskiego oraz lokalnym centrum usług publicznych dla mieszkańców regionu. Jego położenie na styku głównych szlaków komunikacyjnych w kierunku Zakopanego, Orawy, Spisza i Pienin wzmacnia jego znaczenie w południowej Małopolsce.

Nowy Targ pełni funkcję gospodarczego centrum Podhala, opierając rozwój na handlu, usługach, przemyśle, budownictwie oraz turystyce. Ważną rolę odgrywają zarówno tradycyjne branże rzemieślnicze, jak i rosnący sektor usług oraz działalność związana z obsługą ruchu turystycznego. Zróżnicowana struktura gospodarcza sprzyja stabilności i rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości. W mieście koncentrują się instytucje administracji publicznej, ochrony zdrowia, edukacji i kultury, obsługujące mieszkańców całego powiatu nowotarskiego. Miasto pełni również ważną funkcję sportowo-rekreacyjną, z silnymi tradycjami hokeja na lodzie oraz rozwijaną infrastrukturą sportową. Położenie pomiędzy Gorcami, Pieninami i Tatrami czyni je istotną bazą turystyki górskiej i rekreacji.

Istotnym atutem miasta jest położenie komunikacyjne. Nowy Targ stanowi węzeł transportowy południowej Małopolski, obsługiwany przez główne drogi w kierunku Zakopanego i granicy ze Słowacją oraz linię kolejową nr 99. Rozwój Podhalańskiej Kolei Regionalnej wzmacnia powiązania z Krakowem, Zakopanem i regionem, wspierając mobilność mieszkańców i rozwój gospodarczy.

Wewnętrzna struktura funkcjonalno-przestrzenna

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Nowy Targ charakteryzuje się wyraźnym zróżnicowaniem sposobów zagospodarowania terenu, wynikającym z historycznego rozwoju układu urbanistycznego oraz współczesnych procesów urbanizacyjnych. Obejmuje ona strefy o zróżnicowanych funkcjach i intensywności zabudowy, które tworzą spójny system powiązań przestrzennych i funkcjonalnych.

Obszar zabudowy śródmiejskiej obejmuje teren zwartej, intensywnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej, w której następuje koncentracja funkcji mieszkaniowych, handlowych, usługowych oraz administracyjnych. Struktura ta zapewnia wysoką efektywność wykorzystania przestrzeni, sprzyja rozwojowi infrastruktury miejskiej oraz umożliwia zachowanie historycznego układu urbanistycznego.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna koncentruje się w strefie śródmiejskiej, na Równi Szaflarskiej oraz w zachodniej części miasta, w rejonie skrzyżowania dawnej Zakopianki z al. Tysiąclecia i osiedla Bór. Obszary te cechują się wysokim stopniem wyposażenia w infrastrukturę społeczną i usługową oraz korzystną dostępnością komunikacyjną, pełniąc funkcję głównych obszarów koncentracji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna stanowi istotny element struktury przestrzennej miasta i charakteryzuje się zróżnicowaną intensywnością zagospodarowania. Najbardziej zwarte formy występują w centralnej części miasta, natomiast w kierunku północnym obserwuje się stopniowe obniżenie intensywności zabudowy oraz wzrost udziału zabudowy o charakterze ekstensywnym. Zabudowa zagrodowa obejmuje rozproszone pojedyncze siedliska, zlokalizowane przede wszystkim w północnej i zachodniej części miasta.

Tereny usługowe zlokalizowane są wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta, w szczególności dróg krajowych nr 47 i 49. Największe predyspozycje rozwojowe w zakresie funkcji usługowych występują w rejonie ul. Krakowskiej, w obszarze południowego węzła komunikacyjnego, a także w strefie pomiędzy lotniskiem, ul. Jana Pawła II oraz Aleją Tysiąclecia. Tereny o funkcjach gospodarczych, obejmujące obszary produkcyjne oraz produkcyjno-usługowe, koncentrują się w dwóch głównych Strefach Aktywności Gospodarczej: przy ul. Ludźmierskiej oraz w rejonie ul. Waksmundzkiej. Największy potencjał dalszego rozwoju funkcji gospodarczych wskazuje się w części wschodniej miasta, w obszarze pomiędzy ul. Jana Pawła II a Aleją Tysiąclecia.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Miasto Nowy Targ posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny, oparty na sieci dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, zapewniający sprawne powiązania zarówno w obrębie miasta, jak i z pozostałymi miejscowościami Podhala oraz regionami południowej Polski. System transportowy odgrywa istotną rolę w obsłudze ruchu lokalnego, turystycznego oraz tranzytowego, wynikającego z położenia miasta na trasie prowadzącej do Zakopanego i przejść granicznych ze Słowacją.

Najważniejszymi elementami układu drogowego są droga krajowa nr 47, stanowiąca główny korytarz komunikacyjny w relacji Rabka-Zdrój – Zakopane, oraz droga krajowa nr 49, łącząca Nowy Targ z przejściem granicznym w Jurgowie. Uzupełnieniem sieci transportowej jest droga wojewódzka nr 957 prowadząca do Białki przez Czarny Dunajec i Zawoję, a także rozbudowany układ dróg powiatowych i gminnych zapewniających obsługę poszczególnych części miasta. Większość dróg posiada nawierzchnię utwardzoną, umożliwiając sprawną obsługę ruchu mieszkańców, przedsiębiorców oraz turystów odwiedzających region.

Istotnym elementem rozwoju infrastruktury transportowej jest planowana budowa południowej obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 49. Realizacja tej inwestycji przyczyni się do wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza centrum miasta, poprawy płynności ruchu drogowego, zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników dróg oraz ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko i jakość życia mieszkańców.

Uzupełnieniem systemu transportowego Nowego Targu jest linia kolejowa nr 99 relacji Chabówka–Zakopane. Przez miasto przebiega pierwszorzędna, jednotorowa i zelektryfikowana linia kolejowa, obsługiwana przez stację Nowy Targ. Zapewnia ona połączenia z Krakowem, Zakopanem oraz innymi miejscowościami regionu, stanowiąc ważne uzupełnienie transportu drogowego. Istotnym impulsem dla rozwoju transportu publicznego było również uruchomienie Podhalańskiej Kolei Regionalnej, która zwiększyła częstotliwość połączeń kolejowych oraz poprawiła dostępność komunikacyjną miejscowości Podhala.

W mieście system dróg rowerowych pełni funkcję uzupełniającą względem układu drogowego i jest stopniowo rozwijany wraz z modernizacją infrastruktury miejskiej. Długość dróg dla rowerów w 2024 r. wynosiła ogółem 24,4 km. Infrastruktura rowerowa w Nowym Targu sprzyja zarówno codziennej mobilności mieszkańców, jak i rekreacji, stanowiąc alternatywę dla transportu samochodowego na krótkich dystansach. Jej rozwój wpływa na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz wspieranie zrównoważonych form przemieszczania się w mieście. Przez

miasto przebiegają szlaki rowerowe o charakterze ponadlokalnym, takie jak Velo Dunajec czy Szlak Wokół Tatr.

Układ głównych ciągów pieszych w Nowym Targu opiera się na historycznie ukształtowanej strukturze urbanistycznej miasta. Kluczową rolę odgrywa Rynek wraz z przyległymi ulicami handlowo-usługowymi, stanowiący centralną przestrzeń publiczną oraz główny węzeł ruchu pieszego. Powiązania piesze zapewniają dostępność najważniejszych funkcji miejskich, w tym obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. Ponadto na terenie miasta rozpoczyna się szereg pieszych szlaków turystycznych w kierunku pasma Gorców.

W mieście znajduje się lotnisko Nowy Targ, zarządzane przez Aeroklub Nowy Targ, który prowadzi działalność sportową, edukacyjną i rekreacyjną. Z lotniska nie są obsługiwane stałe połączenia pasażerskie. Obiekt służy przede wszystkim szkoleniom lotniczym, lotom spadochronowym, rekreacyjnym oraz organizacji wydarzeń lotniczych.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Administracja

Nowy Targ pełni funkcję ośrodka administracyjnego zarówno na poziomie miejskim, jak i powiatowym. Sprawy publiczne o charakterze lokalnym realizowane są przez Urząd Miasta Nowy Targ, natomiast na poziomie powiatowym kluczową rolę odgrywa Starostwo Powiatowe w Nowym Targu. Na terenie miasta znajduje się również siedziba Urzędu Gminy Nowy Targ (gminy wiejskiej).

W mieście funkcjonuje szereg instytucji administracji specjalistycznej: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy, Sąd Rejonowy oraz Zarząd Dróg Powiatowych. Uzupełnieniem systemu administracyjnego są także inne jednostki organizacyjne powiatu, wspierające realizację zadań publicznych na jego obszarze.

Edukacja

System edukacji w mieście Nowy Targ jest dobrze rozwinięty i obejmuje wszystkie etapy kształcenia — od wychowania przedszkolnego po szkolnictwo wyższe. W zakresie wychowania przedszkolnego działają 2 przedszkola publiczne oraz 11 przedszkoli niepublicznych. Edukacja podstawowa realizowana jest w 7 publicznych oraz 1 niepublicznej szkole podstawowej. Struktura placówek odzwierciedla znaczący udział sektora niepublicznego w wychowaniu przedszkolnym przy utrzymaniu dominującej roli miejskich szkół podstawowych w realizacji obowiązku szkolnego. Opieka żłobkowa realizowana jest obecnie w 2 placówkach niepublicznych, a w zakresie rozbudowy tej infrastruktury rozpoczęto budowę pierwszego miejskiego żłobka przy ul. Wojska Polskiego.

Uzupełnieniem systemu edukacji są liczne placówki ponadpodstawowe, oferujące szeroką i zróżnicowaną ofertę kształcenia ogólnego oraz zawodowego. Na terenie miasta funkcjonuje kilka zespołów szkół, w tym Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1, Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej, Zespół Szkół Ekonomicznych, Zespół Szkół Nr 1, Zespół Szkół Technicznych i Placówek im. St. Staszica oraz Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego. Ofertę uzupełniają Zasadnicza Szkoła Zawodowa Cechu Rzemiosł Różnych oraz Prywatne Liceum Ogólnokształcące z Policealnym Studium Zawodowym.

Potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zaspokaja Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczo-Opiekuńczych, realizujący wychowanie przedszkolne, edukację podstawową, szkołę przysposabiającą do pracy, branżową szkołę I stopnia.

Ofertę edukacyjną miasta dopełniają szkoły językowe i muzyczne, w tym Państwowa Szkoła Muzyczna im. Fr. Chopina. Na poziomie szkolnictwa wyższego funkcjonują Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu oraz Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Kultura

Działalność kulturalna w Nowym Targu koncentruje się wokół kilku kluczowych instytucji kultury. Głównym organizatorem życia kulturalnego jest Miejskie Centrum Kultury, pełniące funkcję centrum wydarzeń artystycznych, koncertów, warsztatów oraz imprez o zasięgu lokalnym i regionalnym, a także prowadzące kino dla mieszkańców miasta. Istotnym uzupełnieniem oferty kulturalnej jest Miejska Biblioteka Publiczna wraz z dwiema filiami rozmieszczonymi na terenie miasta, zapewniająca mieszkańcom dostęp do zbiorów bibliotecznych i działalności edukacyjnej. Ważną rolę w upowszechnianiu dziedzictwa regionalnego odgrywa Muzeum Podhalańskie im. Czesława Pajerskiego, gromadzące zbiory z zakresu historii i kultury Podhala, a także Muzeum Drukarstwa, propagujące wiedzę z zakresu techniki drukarskiej oraz historii i tradycji miasta i regionu. Ofertę kulturalną miasta dopełnia Galeria Sztuki BWA „Jatki”, będąca oddziałem Małopolskiego Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu, która prowadzi działalność wystawienniczą i animacyjną w zakresie sztuk wizualnych.

Działalność na rzecz lokalnej społeczności prowadzi również Spółdzielczy Dom Kultury przy Al. Kopernika 12, oferujący zajęcia artystyczne dla dzieci i młodzieży. Funkcje kulturalne o zasięgu ponadlokalnym pełni Powiatowe Centrum Kultury przy Placu Słowackiego 13 — samorządowa instytucja kultury Powiatu Nowotarskiego.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

W zakresie ochrony zdrowia kluczową rolę odgrywa Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, będący główną placówką medyczną dla mieszkańców Nowego Targu i całego powiatu

nowotarskiego. Szpital dysponuje 16 nowoczesnymi oddziałami oraz prowadzi poradnie specjalistyczne obejmujące większość dyscyplin współczesnej medycyny. Placówka posiada dobrze wyposażone pracownie diagnostyczne, a także wdraża innowacyjne rozwiązania sanitarne w zakresie sterylizacji i dezynfekcji sprzętu medycznego. Nowotarski szpital posiada dobrze zorganizowaną sieć stacji pogotowia ratunkowego, zabezpieczających potrzeby i bezpieczeństwo mieszkańców całego powiatu.

Uzupełnieniem systemu ochrony zdrowia jest sieć przychodni i gabinetów lekarskich rozmieszczonych na terenie miasta. W Nowym Targu funkcjonuje kilkanaście przychodni oferujących podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną, w tym zarówno publiczne przychodnie rejonowe, jak i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz centra medyczne. Istotnym elementem dostępności usług zdrowotnych są również apteki – w 2024r. na terenie miasta działało ich 18.

Równolegle w mieście funkcjonuje system pomocy społecznej, którego głównym realizatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu przy ul. Kościuszki 8. Istotną rolę pełnią również placówki wspierające osoby z niepełnosprawnościami i problemami psychicznymi — Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy PROMYK przy ul. Jana Kazimierza 22 oraz Środowiskowy Dom Samopomocy „Chatka” przy ul. Podtatrzańskiej 47a.

Sport i rekreacja

Podstawową infrastrukturę sportowo-rekreacyjną miasta Nowy Targ tworzy sieć obiektów zarządzanych przez Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji, do których należą: Pływalnia Miejska, Stadion Miejski, Miejska Hala Lodowa oraz Miejska Hala Sportowa „Gorce”. Istotnym elementem oferty sportowej są dwa wyciągi narciarskie zlokalizowane w północnej części miasta — Zadział i Długa Polana. W okresie zimowym miasto utrzymuje także około 25 km tras narciarstwa biegowego, m.in. na terenie lotniska, w Borze Kombinackim oraz w sąsiedztwie Miejskiej Hali Lodowej, stanowiących jedną z najbardziej rozpoznawalnych zimowych atrakcji sportowych Nowego Targu.

System infrastruktury sportowej uzupełniają boiska Orlik przy placówkach oświatowych oraz osiedlowe place sportowe, siłownie zewnętrzne i place zabaw, zapewniające mieszkańcom dostęp do aktywności fizycznej w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania.

Kluczowym przedsięwzięciem inwestycyjnym w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej będzie budowa Podhalańskiego Centrum Sportów Lodowych. Planowany obiekt, w formie wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej, będzie stanowił nowoczesny kompleks sportowy obejmujący m.in. centrum sportowe dla zawodników, Muzeum Hokeja, zaplecze gastronomiczne, przestrzeń biznesowe, powierzchnie komercyjne przeznaczone pod wynajem oraz salę zabaw dla dzieci. Obiekt będzie przystosowany do organizacji wydarzeń sportowych, rozrywkowych i biznesowych. Jego podstawową funkcją sportową będzie obsługa hokeja na lodzie przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości

organizacji innych wydarzeń i aktywności wymagających nowoczesnej infrastruktury wielofunkcyjnej. Równolegle planowana jest także budowa nowoczesnego stadionu piłkarskiego spełniającego standardy rozgrywek pierwszoligowych wraz z kompleksowym zapleczem treningowym.

Bezpieczeństwo

W zakresie bezpieczeństwa publicznego miasto Nowy Targ dysponuje rozwiniętą infrastrukturą służb mundurowych i ratowniczych. Funkcje porządku publicznego pełni Komenda Powiatowa Policji zlokalizowana na os. Konfederacji Tatrzańskiej 1A. Ochronę przeciwpożarową i ratownictwo zapewniają Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej przy ul. Kościuszki 3 oraz Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza przy ul. Ludźmierskiej 111. Uzupełnieniem systemu bezpieczeństwa jest działająca na terenie miasta Ochotnicza Straż Pożarna z siedzibą przy ul. Kowaniec 92. Dodatkowo przy Prywatnym Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Józefa Hallera działa Szkolna Ochotnicza Straż Pożarna Nowy Targ – Rynek.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Za gospodarkę wodno-kanalizacyjną na terenie miasta Nowy Targ odpowiada Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Sp. z o.o., który zarządza zarówno systemem zaopatrzenia w wodę, jak i odprowadzania oraz oczyszczania ścieków.

System wodociągowy miasta oparty jest na trzech wielootworowych ujęciach wód podziemnych zlokalizowanych na obszarze Nowego Targu, eksploatowanych przez MZWik. Ujęcie Równia Szaflarska – Bór obejmuje 8 studni o łącznej wydajności 91 m³/h, ujęcie NZPS Ludźmierska składa się z 6 studni o wydajności 76 m³/h, natomiast ujęcie Skarpa, Janas, Bór, Konfederacji Tatrzańskiej – z 4 studni o wydajności 33 m³/h. Łącznie system obejmuje 18 studni o sumarycznej wydajności 200 m³/h. W 2024 r. z sieci wodociągowej korzystało 82,8% mieszkańców miasta.

Ścieki komunalne odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy wschodniej granicy administracyjnej Nowego Targu, o maksymalnej przepustowości 21 tys. m³/dobę. Dostępność sieci kanalizacyjnej jest wysoka – w 2024 r. obejmowała 94,4% mieszkańców miasta.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Nowego Targu oparty jest na dwóch obiektach zlokalizowanych we wschodniej granicy miasta. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) umożliwia mieszkańcom nieodpłatne przekazywanie wysegregowanych frakcji odpadów, natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie funkcjonuje Podhalański Park Recyklingu prowadzony przez FCC Podhale Sp. z o.o., obejmujący Zakład Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów.

Zaopatrzenie w gaz i ciepło

W Nowym Targu funkcjonuje gazowa sieć dystrybucyjna niskiego i średniego ciśnienia, z której w 2024 r. korzystało 29,6% mieszkańców. Przez teren miasta nie przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia.

System ciepłowniczy miasta obsługiwany jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Nowy Targ Sp. z o.o., które wytwarza, przesyła i dystrybuuje ciepło na potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów handlowych i usługowych. Głównym źródłem ciepła jest kotłownia zlokalizowana przy ul. Szaflarskiej 108, wyposażona w 4 kotły typu WR-5 opalane węglem kamiennym o łącznej mocy osiągalnej 16,3 MW. Poza siecią główną funkcjonuje kotłownia wyspowa na osiedlu Bór, niepołączona z centralnym systemem ciepłowniczym MPEC, zasilająca w ciepło i ciepłą wodę użytkową jeden budynek socjalny.

Uzupełnieniem systemu są kotłownie lokalne instytucji użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, wykorzystujące węgiel kamienny, gaz ziemny i olej opałowy. Indywidualni odbiorcy ciepła pokrywają potrzeby grzewcze przede wszystkim poprzez spalanie węgla kamiennego we własnych kotłach lub piecach kaflowych, nierzadko wspomagając się drewnem i jego pochodnymi.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Miasto Nowy Targ zaopatrywane jest w energię elektryczną za pośrednictwem linii napowietrzno-kablowych średniego napięcia 15 kV, zasilanych z dwóch głównych punktów zasilania zlokalizowanych poza granicami administracyjnymi miasta — stacji elektroenergetycznych 110/15 kV „Lasek” oraz 110/15 kV „Szaflary”. Obie stacje GPZ powiązane są ze sobą liniami wysokiego napięcia 110 kV i zasilają miasto dwustronnie, co zapewnia ciągłość dostaw energii oraz możliwość wzajemnego zastępowania się w przypadku awarii. Każda z nich dysponuje ponadto rezerwami mocy, które mogą zostać wykorzystane w przypadku pojawienia się nowych dużych odbiorców energii na terenie miasta.

Na terenie Nowego Targu nie ma obecnie linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia. W celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego i zwiększenia lokalnych możliwości przesyłowych zaplanowana została budowa stacji elektroenergetycznej 110/15 kV wraz z linią wysokiego napięcia 110 kV.

Odnawialne źródła energii

Kluczowym przedsięwzięciem w zakresie odnawialnych źródeł energii na terenie Nowego Targu jest inwestycja dotycząca wykorzystania energii geotermalnej, realizowana we współpracy z sąsiednią gminą Szaflary.

Obecnie trwa budowa magistralnej sieci ciepłowniczej łączącej ciepłownię geotermalną w Szaflarach–Bańskiej Niżnej z kotłownią przy ul. Szaflarskiej w Nowym Targu, o łącznej długości blisko 6 km. Źródłem ciepła jest gorąca woda geotermalna o temperaturze około 80°C, pobierana z głębokiego odwiertu w Bańskiej Niżnej. Zakres inwestycji obejmuje również budowę przepompowni sieciowej, instalacji średniego napięcia oraz sieci teletechnicznej.

Istotnym elementem rozwoju systemu geotermalnego było wykonanie odwiertu badawczo-eksploatacyjnego Bańska PGP-4 przez Gminę Szaflary. Prace wiertnicze zakończono w 2025 r. na głębokości ponad 6 000 m. Wyniki przeprowadzonych badań potwierdziły bardzo korzystne parametry złoża, obejmujące temperaturę wód geotermalnych przekraczającą 120°C oraz wysoką wydajność ujęcia. Potwierdzony potencjał zasobów geotermalnych Niecki Podhalańskiej stwarza podstawy do dalszego rozwoju systemu ciepłowniczego opartego na odnawialnych źródłach energii oraz zwiększenia udziału energii geotermalnej w zaopatrzeniu w ciepło mieszkańców Gminy Szaflary i Miasta Nowy Targ.

System powiązań przyrodniczych

Formy ochrony przyrody

Na terenie miasta występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Bór na Czerwonym”,
- Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (PLH120018) „Ostoja Gorczańska”,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (PLH120086) „Górny Dunajec”,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (PLC120003) „Torfowiska Orawsko–Nowotarskie”,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 (PLB120007) „Torfowiska Orawsko–Nowotarskie”,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 PLB120001 „Gorce”.

Szczególne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej miasta posiada rezerwat przyrody „Bór na Czerwonym”, chroniący unikatowy w skali kraju kompleks torfowisk wysokich wraz z charakterystycznymi zbiorowiskami roślinnymi. Znaczną część terenów cennych przyrodniczo obejmują również obszary sieci Natura 2000, których celem jest zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt o znaczeniu europejskim. Szczególną rolę odgrywają obszary związane z kompleksem Torfowisk Orawsko–Nowotarskich oraz ekosystemami Gorców i doliny Górnego Dunajca, stanowiące ważne elementy krajowego i europejskiego systemu ochrony przyrody.

Na terenie miasta ustanowiono ponadto 12 pomników przyrody, obejmujących cenne okazy drzew. W północnej części miasta zlokalizowana jest również otulina Gorczańskiego Parku Narodowego. Choć

otulina nie stanowi formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, pełni istotną funkcję ochronną, zabezpieczając obszar parku przed negatywnymi oddziaływaniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Obszar ten odgrywa ważną rolę w zachowaniu ciągłości ekologicznej oraz ochronie walorów krajobrazowych i przyrodniczych regionu.

Korytarze ekologiczne

Istotnym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta jest zachowanie i wzmacnianie ciągłości systemu przyrodniczego poprzez ochronę korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Korytarze te pełnią kluczową rolę w utrzymaniu różnorodności biologicznej, umożliwiając migrację zwierząt, wymianę genetyczną populacji oraz zachowanie spójności siedlisk przyrodniczych. Zgodnie z opracowaniem Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk z 2011 r. dotyczącym korytarzy ekologicznych istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej, przez obszar Miasta Nowy Targ przebiegają korytarze ekologiczne stanowiące część Korytarza Karpackiego:

- Torfowiska Orawsko–Nowotarskie (KK-7B) – korytarz leśny;
- Gorce (GKK-5) – obszar węzłowy.

Audyt krajobrazowy

W dniu 30 marca 2017 r. Zarząd Województwa Małopolskiego podjął Uchwałę Nr 485/17 w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu Audytu krajobrazowego województwa małopolskiego. Dokument ten stanowi kompleksowe opracowanie identyfikujące i porządkujące typy krajobrazów występujących na obszarze województwa oraz wyznaczające tzw. krajobrazy priorytetowe, czyli obszary o szczególnym znaczeniu ze względu na ich wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne i architektoniczne. W dniu 29 września 2024 r. zakończono etap konsultacji społecznych projektu Audytu krajobrazowego województwa małopolskiego.

Dla obszaru miasta Nowy Targ zidentyfikowano łącznie 18 krajobrazów, z których 4 zostały zakwalifikowane jako krajobrazy priorytetowe:

- 12-513.52-10 Gorce,
- 12-514.11-5 Nowa Biała – Gronków,
- 12-514.11-12 Bór na Czerwonem – rezerwat,
- 12-514.11-17 Ludźmierz.

Na czerwiec 2026 r. Audyt krajobrazowy województwa małopolskiego pozostaje na etapie projektu i nie został jeszcze uchwalony.

Lasy i tereny zielone

Nowy Targ charakteryzuje się wysokim udziałem terenów zieleni, co stanowi jeden z istotnych elementów jego struktury przestrzennej oraz wpływa na jakość środowiska miejskiego. System zieleni tworzą przede wszystkim parki, zieleńce oraz tereny zieleni osiedlowej, typowe dla obszarów zurbanizowanych. Ważną rolę w kształtowaniu krajobrazu oraz funkcjonowaniu systemu przyrodniczego miasta odgrywają również doliny Białego i Czarnego Dunajca, stanowiące naturalne ciągi ekologiczne. Uzupełnieniem terenów zielonych są ogrody działkowe oraz obszary rekreacyjne związane ze stokami narciarskimi. Przestrzenie te pełnią istotne funkcje przyrodnicze, krajobrazowe i społeczne, zwiększając atrakcyjność miasta oraz sprzyjając poprawie warunków życia mieszkańców.

Lesistość miasta wynosi 35,2%, co wskazuje na znaczący udział lasów w strukturze użytkowania terenu. Obszary leśne, pozostające w zarządzie Nadleśnictwa Nowy Targ, odgrywają ważną rolę w ochronie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także pełnią funkcje ochronne i rekreacyjne. Wśród dominujących typów siedlisk występują las mieszany górski świeży, las górski świeży oraz las mieszany górski wilgotny, które decydują o wysokiej wartości ekologicznej terenów leśnych miasta.

Cieki wodne i zagrożenie powodziowe

Sieć hydrograficzną miasta Nowy Targ tworzy przede wszystkim rzeka Dunajec oraz jej dopływy, w tym potoki Czarny Dunajec, Biały Dunajec, Czerwotka, Klikuszówka i Kowaniec. Cieki wodne pełnią istotną funkcję przyrodniczą i krajobrazową, stanowiąc element lokalnego systemu ekologicznego oraz korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Jednocześnie wpływają na kształtowanie warunków wodnych i klimatycznych miasta oraz determinują kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie miasta Nowy Targ występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią związane z rzeką Dunajec oraz potokami: Czarny Dunajec, Biały Dunajec, Klikuszówka i Kowaniec. Obejmują one tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (tzw. woda stuletnia – Q1%), a także obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi, wynoszącym 10% (Q10%), co odpowiada zdarzeniu mogącemu wystąpić średnio raz na 10 lat. Do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zalicza się również tereny położone pomiędzy linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy.

Istotnym elementem systemu ochrony przeciwpowodziowej miasta są istniejące budowle hydrotechniczne. Na terenie Nowego Targu zlokalizowane są wały przeciwpowodziowe rzeki Dunajec oraz potoków Czarny i Biały Dunajec o łącznej długości około 5,7 km, a także budowle o charakterze

wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Dunajec i potoku Czerwonka o długości około 1,2 km oraz wzdłuż potoku Biały Dunajec o długości około 0,5 km. Dodatkowo, zgodnie z obowiązującym Planem zarządzania ryzykiem powodziowym na terenie miasta przewidziano realizację szeregu przedsięwzięć mających na celu zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej. Obejmują one budowę i modernizację obwałowań rzeki Dunajec, działania zabezpieczające wzdłuż potoku Czarny Dunajec oraz wykonanie korekcji stopniowej na potoku Biały Dunajec. Realizacja tych inwestycji będzie miała istotne znaczenie dla ograniczenia ryzyka powodziowego oraz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i infrastruktury miasta.

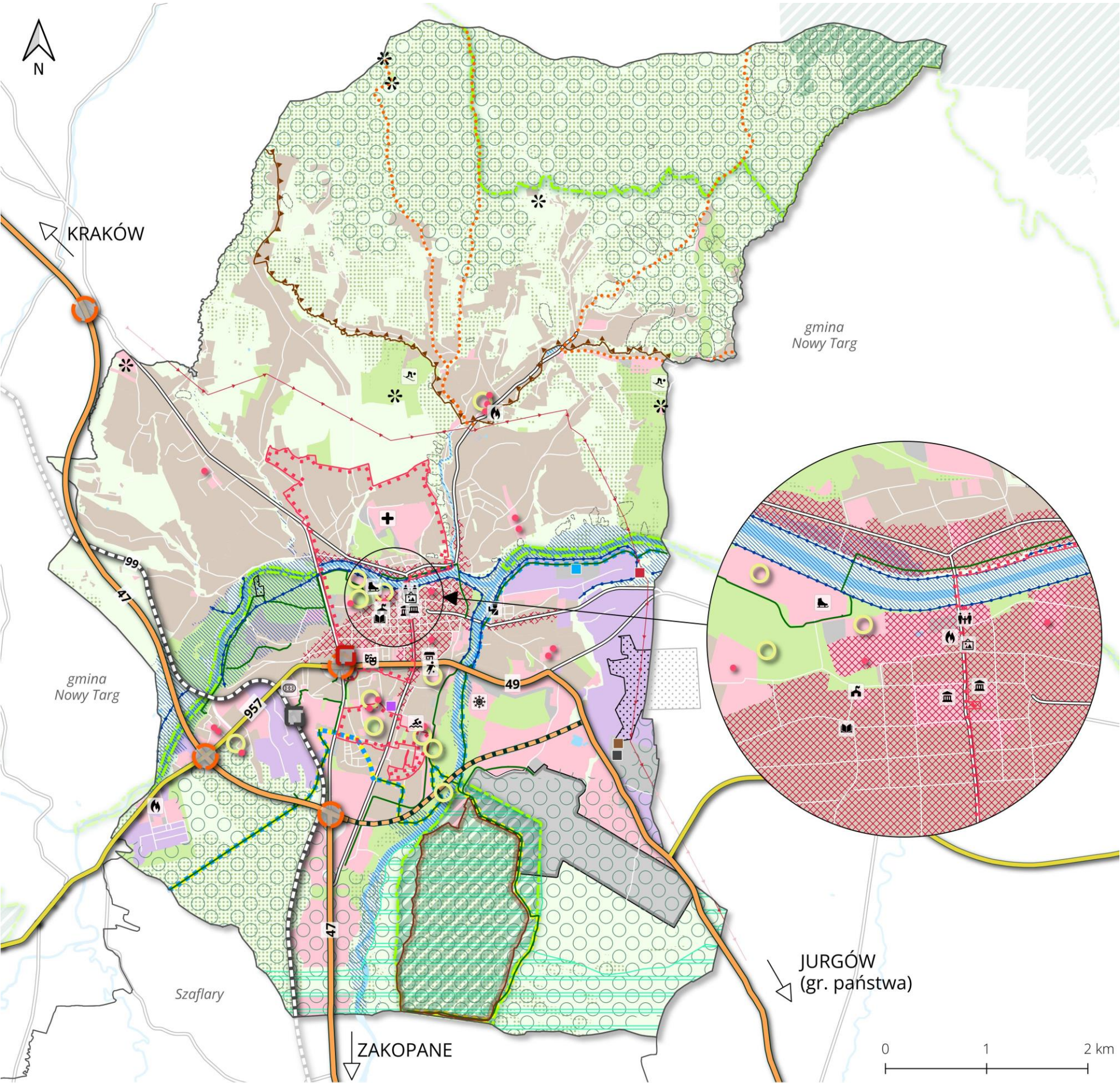
Zagrożenie osuwiskami

Zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) na terenie Miasta Nowy Targ oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie występuje 48 udokumentowanych osuwisk, w tym 15 aktywnych ciągle, 12 aktywnych okresowo oraz 21 nieaktywnych. Ponadto wyznaczono 12 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Zjawiska te koncentrują się przede wszystkim w północnej części miasta, obejmującej obszary o bardziej urozmaiconej rzeźbie i większych spadkach terenu. Występowanie osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi stanowi istotne uwarunkowanie dla rozwoju przestrzennego miasta, wymagające uwzględnienia w procesach planistycznych, zwłaszcza w zakresie lokalizacji nowej zabudowy, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz kształtowania zasad zagospodarowania terenów o podwyższonym ryzyku geologicznym.

Złóża kopalin

Na terenie Miasta Nowy Targ występują dwa udokumentowane złoża kopalin: piasków i żwirów „Niwa” oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej „Nowy Targ II”. Na obszarze miasta nie wyznaczono obszarów ani terenów górniczych.

Grafika 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ

- granica gminy
- granica obszaru rewitalizacji
- obszar zabudowy śródmiejskiej
- tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami
- tereny usług
- tereny gospodarcze

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

- publiczne placówki oświatowe
- tereny usług sportu i rekreacji
- Urząd Miasta
- Starostwo Powiatowe
- Podhalański Szpital Specjalistyczny

- Komenda Powiatowa Policji
- jednostka straży pożarnej
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Miejskie Centrum Kultury
- Galeria Sztuki BWA JATKI
- Muzeum
- Stadion Miejski
- Miejska Hala Sportowa
- Miejska Hala Lodowa
- Pływalnia Miejska
- wyciąg narciarski
- Podhalańskie Centrum Sportów Lodowych

GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH

- dworzec autobusowy
- stacja kolejowa
- węzeł drogowy
- lotnisko
- droga krajowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa
- planowana obwodnica
- linia kolejowa
- drogi rowerowe
- Velo Dunajec
- Szlak Wokół Tatr
- główne szlaki turystyczne

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

- punkty widokowe
- rezerwat przyrody
- obszar chronionego krajobrazu
- SOO Natura 2000
- OSO Natura 2000
- korytarz ekologiczny
- otulina Gorczańskiego Parku Narodowego
- las
- tereny zieleni
- tereny otwarte
- wody powierzchniowe

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- udokumentowane złoża kopalin
- udokumentowane osuwiska

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- oczyszczalnia ścieków
- ciepłownia miejska
- PSZOK
- Zakład Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów
- GPZ (planowany)
- linia elektroenergetyczna 110 kV (planowana)
- wały przeciwpowodziowe (istniejące i planowane)
- tereny infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne.

2.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

W niniejszym rozdziale określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Nowy Targ, w odniesieniu do wypracowanej w ramach Strategii wizji jego rozwoju w perspektywie 2040 r. W ich ramach sformułowano ustalenia i rekomendacje, czyli kierunki rozwoju i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Co kluczowe, poza przedstawionymi w niniejszym rozdziale ustaleniami i rekomendacjami, w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej obowiązują również przepisy odrębne oraz ustalenia i rekomendacje określone na poziomie ponadlokalnym i regionalnym w obowiązujących dokumentach planistycznych i strategicznych takich jak m.in.:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy,
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- Regionalny plan transportowy Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 roku,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego,
- Audyt krajobrazowy województwa małopolskiego,
- Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego,
- Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego 2034+.

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Racjonalne wykorzystanie przestrzeni poprzez ograniczanie rozproszonej zabudowy na rzecz intensyfikacji, porządkowania oraz podnoszenia standardu zabudowy i ładu przestrzennego istniejących struktur osadniczych. Kontynuacja rozwoju zabudowy oraz jej uzupełnianie na terenach już zurbanizowanych, w szczególności w ścisłym centrum Nowego Targu.
- Dążenie do ograniczenia presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo i zmiany przeznaczenia gruntów leśnych i rolnych na cele nieleśne i nierolnicze poprzez tworzenie

zwartych kompleksów zabudowy oraz uzależniając jej rozwój od dostępności niezbędnej infrastruktury sieciowej i drogowej.

- Rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz usług publicznych i komercyjnych na wszystkich terenach, z wyjątkiem terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, szczególnego zagrożenia powodziowego, gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych i terenów leśnych. Dążenie do rozwijania funkcji mieszkaniowych i usługowych na terenach o korzystnych warunkach geologiczno-gruntowych i wodnych, posiadających dobre warunki topoklimatyczne i bioklimatyczne, z preferencją do wykorzystywania terenów zurbanizowanych takich jak m.in. tereny przemysłowe (np. tereny tzw. Starej Mleczarni, Starej Zajezdni).
- Tworzenie i wzmacnianie powiązań obszarów zabudowy mieszkaniowej z przestrzeniami publicznymi o funkcjach społecznych i rekreacyjnych, zwłaszcza terenami zieleni urządzonej.
- Rozwój terenów usługowych wzdłuż południowej części DK47 oraz wzdłuż planowanej obwodnicy
- Rozwój funkcji przemysłowych i wytwórczych na istniejących terenach przemysłowych oraz rozwój tych terenów i wyznaczanie nowych w ramach restrukturyzacji i przebudowy istniejących obiektów oraz pozyskania terenów po obiektach likwidowanych i wyburzanych lub rewitalizowanych.
- Rozwój funkcji rekreacyjno-turystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów otwartych i lesistych terenów pogórza oraz w ograniczonym zakresie – terenów wzdłuż koryta Dunajca i jego dopływów.
- Uwzględnianie w procesie zagospodarowywania terenów potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz dążenie do niwelowania barier architektonicznych i komunikacyjnych ograniczających dostęp do przestrzeni i obiektów tej grupy społecznej.
- Kontynuowanie procesu rewitalizacji zdegradowanej tkanki miejskiej z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań historyczno-kulturowych i kompozycyjnych.
- W procesach przeznaczania terenów dla rozwoju różnych funkcji kierowanie się zasadami utrzymania warunków równowagi ekologicznej i ochrony walorów krajobrazowych. Dążenie do zapewnienia wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej, wkomponowywanie istniejącej zieleni w przyszłe zagospodarowanie terenu.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Rozwój układu drogowego z wykorzystaniem istniejącej sieci drogowej, rozbudowa i poprawa jej standardu oraz utrzymanie prawidłowego skomunikowania miasta z układem regionalnym i międzynarodowym.
- Uwzględnianie w polityce przestrzennej miasta planowanych przebiegów dróg: drogi szybkiego ruchu S7, drogi DK-47 oraz planowanej obwodnicy Nowego Targu w ciągu drogi krajowej (DK 49) i zachodniej obwodnicy Nowego Targu w ciągu drogi wojewódzkiej.
- Rozwijanie rozwiązań z zakresu transportu intermodalnego, ze szczególnym uwzględnieniem sieci kolejowej (wykorzystanie potencjału Podhalańskiej Kolei Regionalnej), w tym budowa nowego przystanku kolejowego (tzw. centralna ciepłownia).
- Rozwój systemu komunikacji publicznej, w tym rozbudowa infrastruktury transportu zbiorowego oraz poprawa jego dostępności przestrzennej poprzez rozwój infrastruktury przystankowej i budowę centrum/węzła przesiadkowego.
- Rozwój systemu parkingów miejskich, w tym budowa infrastruktury typu Park&Ride pod estakadą przy ul. Ludźmierskiej.
- Rozwój zintegrowanej sieci ścieżek, szlaków, tras i dróg rowerowych oraz pieszych, tworzącej dopełnienie układu komunikacyjnego, mającej swoje powiązania i kontynuację w granicach sąsiednich miast i gmin.
- Wdrażanie rozwiązań sprzyjających mikromobilności, zwłaszcza ruchowi pieszemu i rowerowemu, w tym poprzez wyznaczanie stref ograniczonej prędkości, pasów dla rowerów, stref dla pieszych, m.in. wyłączenie rynku z ruchu samochodowego, organizacja układu komunikacyjnego w obrębie osiedli mieszkaniowych.

Infrastruktura techniczna

- Dążenie do budowy stacji elektroenergetycznej 110/15 kV wraz z liniami 110 kV oraz liniami 15kV.
- Wdrażanie rozwiązań opartych na przyrodzie (tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury) ukierunkowanych na zatrzymywanie wody opadowej na terenach zurbanizowanych.
- Budowa, rozbudowa, remonty i modernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym w zakresie zwiększania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Rozwijanie i wykorzystanie systemów i technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii, w tym rozwój miejskiej sieci ciepłowniczej w oparciu o geotermię.

- Poprawa stanu technicznego budynków oraz lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Nowego Targu, w tym termomodernizacja i podnoszenie standardu lokali mieszkalnych, wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz przyłączanie budynków i lokali do miejskich sieci wodno-kanalizacyjnych, gazowych, ciepłowniczych.
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym uzbrajanie nowopowstałych osiedli mieszkaniowych w niezbędną infrastrukturę oraz rozwój infrastruktury oczyszczalni ścieków.
- Dążenie do rozwoju sieci teleinformatycznych, w tym do zapewnienia dostępu do światłowodu.
- Wdrażanie inteligentnych rozwiązań miejskich, takich jak systemy monitorowania jakości powietrza, inteligentne oświetlenie, zarządzanie ruchem i parkowaniem.
- Rozbudowa sieci oświetlenia miejskiego oraz jej modernizacja w kierunku oświetlenia energooszczędnego.
- Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej i dostosowywanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych.

Infrastruktura społeczna

- Rozwijanie sieci istniejących obiektów i terenów rekreacyjno-sportowych, w tym również miejsc uprawiania sportu profesjonalnego wraz z rozbudową i podnoszeniem standardu infrastruktury, w tym m.in. budowa wielofunkcyjnego obiektu sportowego, hali widowiskowo-sportowej z infrastrukturą towarzyszącą - Podhalańskiego Centrum Sportów Lodowych w Nowym Targu (Arena Podhale) oraz parku wodnego.
- Rozwój Parku Miejskiego jako miejsca koncentracji funkcji społecznych, integracyjnych i sportowo-rekreacyjnym, w tym poprzez rozbudowę w jego obrębie infrastruktury rekreacyjno-sportowej.
- Zagospodarowanie bulwarów Białego i Czarnego Dunajca jako atrakcyjnej przestrzeni publicznej (rekreacyjnej, wypoczynkowej, turystycznej) z elementami błękitno-zielonej infrastruktury.
- W przypadku budowy nowych obiektów użyteczności publicznej kierowanie się zasadą uniwersalności - budowanie nowoczesnych, wielofunkcyjnych obiektów, które w przyszłości mogą zostać dostosowane do pełnienia różnych funkcji, w zależności od identyfikowanego zapotrzebowania np. na usługi medyczne, opiekuńcze, kulturalne itp.
- Remont, modernizacja i zagospodarowanie obiektów i przestrzeni na potrzeby dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów – tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców, w tym świetlic szkolnych, klubów seniora, domu dziennego pobytu seniora.

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświatowej, w tym remonty obiektów szkół, rozwój nowoczesnej infrastruktury szkolnej i przyszkolnej, sal sportowych i boisk wielofunkcyjnych.
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury.
- Rozwój infrastruktury turystycznej, zwłaszcza sportowo-rekreacyjnej sprzyjającej turystyce weekendowej, w tym np. utworzenie parku rozrywki, pola golfowego.
- Rozwój sieci pieszych i rowerowych szlaków oraz tras turystycznych prezentujących walory miasta i regionu.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy dążyć do zachowania równowagi przyrodniczej oraz trwałości procesów przyrodniczych cennego systemu przyrodniczego miasta, ze szczególnym uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody. W odniesieniu do form ochrony przyrody występujących w granicach gminy należy zachowywać zgodność działań z przepisami odrębnymi właściwymi dla tych form ochrony.
- Należy chronić przed dalszym zainwestowaniem i intensywnym zagospodarowaniem cenne przyrodniczo tereny miasta (zadrzewienia, tereny otwarte itp.) oraz dążyć do zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na terenach zurbanizowanych, w tym poprzez rozwijanie sieci terenów zielonych i tworzenie spójnego, ciągłego systemu zieleni miejskiej i innych terenów zieleni.
- Należy dążyć do zachowania terenów otwartych znajdujących się w obszarze chronionego krajobrazu, obszarach Natura 2000, otulinie Gorczańskiego Parku Narodowego czy w granicach rezerwatu przyrody, a także obejmujących większe kompleksy leśne i zadrzewienia oraz najcenniejsze, najbardziej produktywne elementy rolniczej przestrzeni produkcyjnej w celu zapewnienia ciągłości terenów przyrodniczych oraz korytarzy ekologicznych.
- Należy chronić i wzmacniać podstawową funkcję korytarzy ekologicznych, w tym poprzez ograniczenie ich zabudowy i utrzymanie ciągłości ekologicznej dolin rzek i potoków.
- Należy dążyć do ograniczenia wycinki drzew do niezbędnego minimum. Wszelkie inwestycje (liniowe i punktowe) należy prowadzić z uwzględnieniem elementów ochrony terenów zieleni, w tym poprzez zabezpieczanie zieleni wysokiej przed uszkodzeniami w wyniku prac budowlanych/remontowych.
- Należy dążyć do ochrony walorów krajobrazowych miasta, w tym specyfiki krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Małopolskiego.

- Należy dążyć do ochrony i kształtowania krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowania estetyki przestrzeni, w tym poprzez stosowanie i egzekwowanie zasad określonych w tzw. Uchwale reklamowej².
- Należy dążyć do kształtowania nowej zabudowy w harmonii z krajobrazem, w tym poprzez zapobieganie powstawania obiektów dominujących usytuowaniem, gabarytem, formą, kolorem i stylistyką.
- Należy dążyć do ograniczania pogarszania stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy ich stanu ekologicznego, chemicznego i ilościowego.
- Należy zapobiegać zanieczyszczeniom środowiska, w tym egzekwowanie nielegalnego zrzutu ścieków, wykorzystywania nieodpowiedniego opału.
- Należy dążyć do zabezpieczenia obszaru miasta przed zagrożeniem powodziowym, w tym poprzez modernizację istniejących i budowę nowych wałów przeciwpowodziowych.
- Należy dążyć do zachowania naturalnego charakteru cieków, terenów podmokłych i bagiennych oraz zapobiegać działaniom, które mogłyby spowodować osuszenie torfowisk, okrajków, łąk i lasów.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do zachowania i ochrony wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych oraz stref ochrony konserwatorskiej dla zespołu staromiejskiego i dawnych przedmieść.
- Współczesną zabudowę należy kształtować w nawiązaniu do lokalnych/regionalnych cech, form i detali architektonicznych.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego na terenie miasta dopuszcza się na terenach wskazanych w miejscowych planach planowania przestrzennego. Rekomenduje się, aby ww. obiekty lokalizować wyłącznie na terenach posiadających dostęp do infrastruktury drogowej o odpowiedniej przepustowości (lub terenach objętych planami rozwoju infrastruktury drogowej, przy uwzględnieniu

² Uchwała Nr XVI/166/2019 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 grudnia 2019 roku w sprawie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń na terenie Miasta Nowy Targ zmieniająca Uchwałę nr XXX/328/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 24 maja 2021 roku w sprawie: zmiany Uchwały Nr XVI/166/2019 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 grudnia 2019 roku w sprawie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń na terenie Miasta Nowy Targ.

konieczności zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc parkingowych), poza strefami objętymi formami ochrony przyrody.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Planowanie i realizacja inwestycji celu publicznego powinna się odbywać w sposób, który łączy różne elementy i obszary działania, tj. aspekty ekologiczne, społeczne, technologiczne, przestrzenne i ekonomiczne, w tym przez odpowiednie planowanie zamówień publicznych.
- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.
- Należy dążyć do sytuowania kluczowych inwestycji celu publicznego (obiektów użyteczności publicznej) w miejscach dobrze skomunikowanych, o wysokiej dostępności transportu publicznego i z zapewnioną odpowiednią liczbą miejsc postojowych oraz na terenach uzbrojonych w niezbędną infrastrukturę techniczną. Należy wybierać lokalizacje optymalne kosztowo, zarówno pod względem realizacji inwestycji, jak i jej późniejszego utrzymania, oraz efektywnie wykorzystywać dostępne zasoby techniczne i przestrzenne (tereny już zainwestowane).

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy lokalizować na terenach i obiektach, dla których określono taką możliwość w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ewentualna lokalizacja inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko winna uwzględniać potencjalnie szkodliwy wpływ na otoczenie.
- Należy ograniczać lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obrębie terenów mieszkalnych, obszarów cennych przyrodniczo i na terenach rekreacyjno-turystycznych.
- Należy ograniczać rozwój funkcji wrażliwych (mieszkaniowych, edukacyjnych, ochrony zdrowia, rekreacyjnych) w zasięgu oddziaływania zakładu dużego ryzyka oraz stosować zasady separacji poprzez wprowadzanie stref buforowych zapewniających mieszkańcom ochronę przed szkodliwymi skutkami przedsięwzięć generujących hałas, zanieczyszczenia lub odory.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

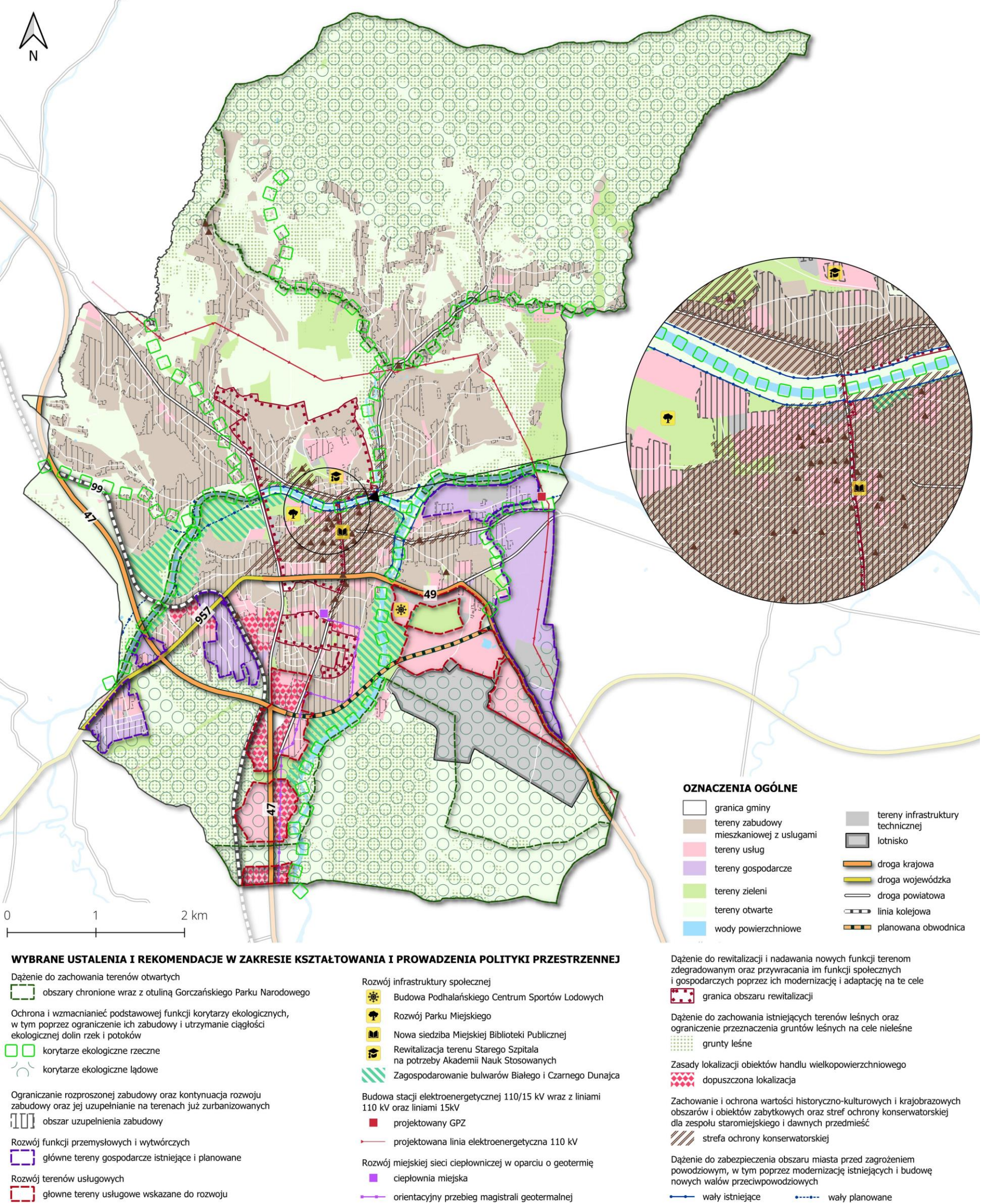
- Należy ograniczać konieczność przeznaczenia gruntów leśnych i rolnych na cele nieleśne i nierolnicze.
- Należy dążyć do zachowania istniejących terenów leśnych położonych na obszarze gminy w użytkowaniu leśnym, łączącym funkcje ochronne i gospodarcze z funkcją przyrodniczą.
- Należy dążyć do zachowania w dotychczasowym użytkowaniu występujących na terenie gminy gruntów rolnych, w szczególności o najwyższym potencjale produkcyjnym, stanowiących ważny element struktury przestrzennej gminy. Ich przeznaczenie na cele inne niż rolne dopuszczalne winno być tylko w przypadku wykazania wyższej efektywności ekonomicznej (np. w wypadku zabudowy zagrodowej i produkcji rolnej), w sytuacji zaistnienia wyższych potrzeb rozwojowych lub realizacji ważnych funkcji publicznych.
- Gospodarkę leśną na terenie miasta należy prowadzić według zasad określonych w planach urządzenia lasu.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie miasta Nowy Targ nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.

Należy dążyć do rewitalizacji i nadawania nowych funkcji terenom zdegradowanym oraz przywracania im funkcji społecznych i gospodarczych poprzez ich modernizację i adaptację na te cele.

Grafika 2 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Źródło: opracowanie własne.

2.8 Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W celu umożliwienia oceny osiągnięcia oczekiwanych rezultatów zaplanowanych w strategii działań, konieczny jest bieżący monitoring postępów wdrażania założeń dokumentu. W jego ramach należy systematycznie śledzić wyniki prac podejmowanych w obrębie każdego z kierunków działań – pozwoli to na sprawdzenie czy założone kierunki są skutecznie wdrażane i przynoszą oczekiwane rezultaty. Proces ten obejmuje zbieranie danych, analizę wskaźników, identyfikowanie barier i problemów, a także formułowanie rekomendacji do ewentualnych korekt strategii. Monitoring zapewnia bieżącą kontrolę nad procesem wdrażania strategii oraz umożliwia podejmowanie trafnych decyzji zarządczych i dostosowywanie polityki rozwojowej miasta do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040. Proces monitoringu będzie prowadzony zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii.

Kierunek działań	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2024 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Kierunek działań 1.1. Tworzenie warunków sprzyjających aktywności i integracji społecznej w oparciu o tożsamość lokalną i regionalną	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	5,5	wzrost	BDL GUS
Kierunek działań 1.2. Rozwój konkurencyjnych usług publicznych i zwiększanie ich dostępności	Liczba wdrożonych nowych e-usług	0 ³	wzrost	Urząd Miasta Nowy Targ Miejskie jednostki organizacyjne
Kierunek działań 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i wzmacnianie rangi ośrodka sportowego i kulturalnego	Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (PKD: sekcja R) na 10 tys. ludności	4,37	wzrost	BDL GUS
Kierunek działań 1.4. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego	Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności	13	spadek	BDL GUS
Kierunek działań 1.4. Efektywne wsparcie mieszkańców na każdym etapie życia	Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze pomoc społeczna (PKD: sekcja Q dział 87, 88)	13	wzrost	BDL GUS
Kierunek działań 2.1. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	1 308	wzrost	BDL GUS
Kierunek działań 2.2. Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kluczowych dla miasta sektorów	Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) na 1000 ludności	59,4	wzrost	BDL GUS
Kierunek działań 2.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Targu	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 731	wzrost	BDL GUS
Kierunek działań 2.4. Rozwój funkcji turystycznych Nowego Targu	Liczba podmiotów działających w sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	280	wzrost	BDL GUS

³ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2025 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z przedsięwzięć wdrażanych w ramach Strategii.

Kierunek działań	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2024 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Kierunek działań 2.5. Budowanie marki Nowego Targu i wzmacnianie rangi ośrodka subregionalnego	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na promocję miasta	0 ⁴	wzrost	Urząd Miasta Nowy Targ Miejskie jednostki organizacyjne
Kierunek działań 3.1. Podnoszenie standardu i funkcjonalności przestrzeni oraz obiektów publicznych	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji, modernizacji, przebudowie lub rozbudowie	0 ⁵	wzrost	Urząd Miasta Nowy Targ Miejskie jednostki organizacyjne
Kierunek działań 3.2. Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	82,8% - sieć wodociągowa 94,4% - sieć kanalizacyjna	wzrost	BDL GUS Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Spółka z o. o.
Kierunek działań 3.3. Zwiększanie dostępności transportowej Nowego Targu	Długość nowych, zmodernizowanych lub przebudowanych odcinków dróg gminnych	0 ⁶	wzrost	Urząd Miasta Nowy Targ
Kierunek działań 4.1. Adaptacja miasta do zmian klimatu	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój błękitno-zielonej infrastruktury	0 ⁷	wzrost	Urząd Miasta Nowy Targ Zakład Gospodarczy Zieleni i Rekreacji
Kierunek działań 4.2. Poprawa jakości środowiska	Średnie roczne stężenie zanieczyszczeń PM _{2,5} i PM ₁₀ w powietrzu	14,5 µg/m ³ – PM _{2,5} 21,0 µg/m ³ – PM ₁₀	spadek	GIOŚ

⁴ Jw.⁵ Jw.⁶ Jw.⁷ Jw.

3. System wdrażania strategii

System zarządzania strategią obejmuje zestaw powiązanych ze sobą procesów, które realizowane są przez właściwe podmioty posiadające odpowiednie kompetencje. Dla zapewnienia skuteczności, spójności i ciągłości działań konieczne jest jasne określenie odpowiedzialności za poszczególne zadania wynikające ze strategii. Podział ról i obowiązków wynika z zakresu kompetencji poszczególnych jednostek oraz ich udziału w realizacji działań strategicznych. System obejmuje trzy podstawowe, powiązane ze sobą obszary:

- przygotowanie i aktualizację strategii,
- jej wdrażanie,
- monitorowanie i ocenę efektów realizacji.

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Wdrażanie Strategii

Realizacja założeń strategii powinna odbywać się zgodnie z zasadami takimi jak:

- Partnerstwo – podmioty realizujące strategię powinny kierować się zasadą równorzędnego traktowania reprezentantów poszczególnych środowisk. Istotne jest zachowanie niezależności poszczególnych podmiotów przy jednoczesnej współpracy na rzecz urzeczywistnienia zaplanowanej wizji gminy,
- Otwartość – w prace nad realizacją założeń strategii powinni zostać zaangażowani przedstawiciele różnych środowisk i podmiotów, co zagwarantuje interdyscyplinarność zespołów roboczych,
- Efektywność – działania, które zostaną podjęte, powinny być zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić osiągnięcie wymiernych rezultatów przy oszczędnym wykorzystaniu zasobów,
- Transparentność – realizacja założeń strategicznych powinna być jawna, z założeniem udostępniania wszystkich informacji. Istotną częścią działań jest dialog pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Wszystkie podejmowane działania powinny być publicznie przedstawiane oraz konsultowane,
- Konsekwencja – wdrażane działania powinny odbywać się w odpowiedniej kolejności, mając na uwadze komplementarność podejmowanych działań. Istotna jest determinacja w osiąganiu założonych celów,
- Elastyczność – w przypadku zmieniających się uwarunkowań należy odpowiednio zmodyfikować założenia strategii.

Poniżej określono podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych etapów wdrażania założeń strategii.

Przygotowanie projektu strategii	→	Burmistrz Miasta Nowy Targ przy współpracy struktur Urzędu Miasta Nowy Targ w uzgodnieniu z Radą Miasta oraz mieszkańcami, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi
Wybór zadań do realizacji w ramach strategii	→	Burmistrz Miasta Nowy Targ przy współpracy struktur Urzędu Miasta Nowy Targ i instytucji samorządowych
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym	→	Burmistrz Miasta Nowy Targ
Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne	→	Odpowiednie komórki Urzędu Miasta Nowy Targ oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne)
Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań	→	Odpowiednie komórki Urzędu Miasta Nowy Targ oraz Rada Miasta
Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej	→	Skarbnik Miasta Nowy Targ, Burmistrz Miasta Nowy Targ, Rada Miasta
Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii	→	Burmistrz Miasta Nowy Targ przy współpracy struktur Urzędu Miasta Nowy Targ oraz jednostkami organizacyjnymi
Nadzór nad realizacją projektów (rozliczenia, raporty)	→	Adekwatne komórki Urzędu Miasta Nowy Targ

Monitoring i ewaluacja

Za prowadzenie procesu monitorowania oraz ewaluacji Strategii odpowiada Burmistrz Miasta Nowy Targ. Dokument będzie systematycznie nadzorowany poprzez analizę stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć oraz poziomu osiągania celów strategicznych. System monitoringu opiera się na zestawie wskaźników określonych w rozdziale 2.5 *Oczekiwane rezultaty planowanych działań*. Jego celem jest dostarczanie wiarygodnych informacji na temat efektów wdrażania Strategii oraz ich zgodności z przyjętymi założeniami.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w oparciu o dane pochodzące z monitoringu i będzie służyć ocenie skuteczności realizowanych działań. Obejmie ona analizę m.in. efektywności, skuteczności, użyteczności i trwałości uzyskanych rezultatów, a także ocenę adekwatności przyjętych celów względem aktualnych potrzeb i wyzwań rozwojowych. Efektem ewaluacji będzie raport zawierający podsumowanie wyników monitoringu, ocenę stopnia realizacji celów strategicznych oraz rekomendacje dotyczące dalszych kierunków działań. Dokumenty ewaluacyjne będą przedkładane Radzie Miasta przez Burmistrza Miasta Nowy Targ wraz z propozycjami ewentualnych zmian, uzupełnień bądź opracowania nowej strategii rozwoju. Zaleca się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania Strategii – w 2032 r. (ewaluacja bieżąca, on-going) oraz w 2040 r. (ewaluacja końcowa, ex post).

Aktualizacja

Zgodnie z art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, *strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa*. W związku z tym zakłada się możliwość aktualizacji niniejszej strategii w przypadku, gdy zachodzące zmiany wpływają na efektywność realizowanych działań lub powodują dezaktualizację przyjętych celów strategicznych względem bieżących potrzeb.

Podstawą decyzji o aktualizacji będą wyniki bieżącego monitoringu oraz ewaluacji on-going. O konieczności wprowadzenia zmian decyduje Burmistrz Miasta Nowy Targ w porozumieniu z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Nowy Targ, a następnie przedstawia Radzie Miasta stosowne rekomendacje celem ich zatwierdzenia w formie uchwały. Po przyjęciu przez Radę Miasta uchwały inicjującej proces aktualizacji strategii określa się tryb i harmonogram prac, zakres planowanych zmian oraz zasady prowadzenia konsultacji społecznych.

3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040 pełni rolę podstawowego i nadrzędnego dokumentu w systemie planowania rozwoju lokalnego. Określa ona długofalową wizję, cele strategiczne oraz główne kierunki działań, stanowiąc jednocześnie ramy dla prowadzonej polityki rozwojowej gminy. W tym sensie jest dokumentem odniesienia dla wszystkich lokalnych opracowań programowych i planistycznych, zapewniając ich spójność oraz zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju. Ma charakter nadrzędny wobec dokumentów wykonawczych i sektorowych, które doprecyzowują sposoby realizacji przyjętych założeń.

Strategia stanowi także punkt wyjścia dla Planu ogólnego, który od 2026 r. będzie obowiązującym dokumentem planowania przestrzennego. Kierunki i ustalenia zawarte w Strategii powinny znaleźć odzwierciedlenie w polityce przestrzennej określonej w Planie ogólnym, który z kolei wyznaczy ramy dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W efekcie Strategia określa ogólne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, natomiast Plan ogólny przekłada je na konkretne rozwiązania w przestrzeni.

Dokumenty wykonawcze powinny być opracowywane zgodnie z następującymi zasadami:

- **Przejrzystość i komunikatywność:** dokumenty przygotowywane w języku prostym i zrozumiałym, z objaśnieniem trudniejszych pojęć oraz wykazem skrótów; wskazane stosowanie graficznych form prezentacji (schematy, mapy, wykresy).
- **Udział społeczny i współdecydowanie:** poddawanie dokumentów procesowi konsultacji społecznych zgodnie z przepisami prawa i lokalnymi standardami partycypacji; zapewnienie udziału mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych i instytucji lokalnych.
- **Spójność ze Strategią:** jednoznaczne powiązanie z celami strategicznymi i kierunkami działań określonymi w *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* dokumenty mają charakter uszczegóławiający i operacyjny.
- **Odpowiedzialność instytucjonalna:** przypisanie każdemu dokumentowi wiodącej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za jego przygotowanie, wdrażanie i monitoring.
- **Realność i wykonalność:** oparcie na rzetelnych danych, analizach i możliwościach finansowych gminy, z uwzględnieniem potencjalnych źródeł finansowania zewnętrznego (środki UE, programy krajowe i regionalne).
- **Aktualność i elastyczność:** okresowa aktualizacja w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przestrzenne, a także nowe wyzwania klimatyczne czy technologiczne.

W poniższej tabeli zawarto dokumenty, które obowiązują na terenie Miasta Nowy Targ wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą strategią.

Tabela 1 Wykaz dokumentów obowiązujących w Mieście Nowy Targ wraz z oceną aktualności wobec strategii

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia/aktualizacji	Uwagi
Plan ogólny miasta Nowy Targ	Uchwała Nr XXXIII/330/2026 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 15 czerwca 2026 r. w sprawie uchwalenia planu ogólnego miasta Nowy Targ	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja	Uchwała Nr XXII/176/2025 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 21 lipca 2025 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2021-2030	Uchwała Nr XXV/270/2020 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 7 grudnia 2020 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Polityka senioralna Miasta Nowy Targ na lata 2022-2027	Zarządzenie nr 0050.82.2023 Burmistrza Miasta Nowy Targ z dnia 13 lipca 2023 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Nowym Targu na lata 2026-2029	Uchwała Nr XXVI/247/2025 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 15 grudnia 2025 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Gminny program opieki nad zabytkami Miasta Nowy Targ 2025-2028	Uchwała Nr XVIII/157/2025 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 12 maja 2025 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Strategia sportu Miasta Nowy Targ na lata 2026-2036	Projekt opracowany w 2026 roku	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Program przedsiębiorczości dla Miasta Nowy Targ na lata 2025-2030	Zarządzenie Nr 0050.159.2025 Burmistrza Miasta Nowy Targ z dnia 3 listopada 2025 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Finansowanie Strategii

Realizacja *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* w sposób efektywny wymaga zapewnienia stabilnych oraz zróżnicowanych źródeł finansowania, które umożliwią osiągnięcie założonych celów i realizację przyjętych kierunków działań. Istotnym warunkiem powodzenia strategii jest właściwe zabezpieczenie środków finansowych oraz umiejętne łączenie i wykorzystywanie różnych instrumentów finansowania. Do zadań władz Miasta należy aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych, jak również stwarzanie warunków sprzyjających włączaniu partnerów społecznych i gospodarczych w proces wdrażania polityki rozwoju. Wśród możliwych źródeł finansowania działań ujętych w strategii można wymienić:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa;
- Środki pochodzące z budżetu województwa małopolskiego;
- Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027;
- Inne środki publiczne,
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów:
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027(FEnIKS) – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG) – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyber-bezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
 - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne.

Analiza inwestycji na terenie Miasta Nowy Targ w latach 2020-2024 wskazuje, że w tym czasie na wydatki majątkowe inwestycyjne przeznaczono ogółem 184,6 mln zł, przeciętnie 36,9 mln zł rocznie. Można zatem założyć, że w okresie realizacji strategii (2026-2040) Miasto Nowy Targ przeznaczy łącznie około 553,7 mln zł. Należy podkreślić, że przedstawione ramy finansowe mają charakter orientacyjny. Ostateczna struktura wydatków oraz proporcje między różnymi źródłami finansowania będą ustalane

na bieżąco w oparciu o uchwały budżetowe, Wieloletnią Prognozę Finansową, kalendarze konkursów dotacyjnych oraz dostępne narzędzia pomocowe.

Tabela 2 Potencjalne źródła finansowania

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
1. Wysoka jakość i komfort życia, aktywna społeczność i silna tożsamość stolicy Podhala	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027	Priorytet FEMP.05 Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną Priorytet FEMP.06 Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.02 Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS)	Priorytet FENX.06 Zdrowie Priorytet FENX.07 Kultura
	Program Interreg Polska-Słowacja 2021-2027	Priorytet 3. Twórcze i atrakcyjne turystycznie Pogranicze
	Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (i inne Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki)	
	Narodowy Fundusz Zdrowia	
	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	
	Programy Ministerstwa Zdrowia	
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	
2. Wysoka konkurencyjność lokalnej gospodarki wzmacniająca rangę Nowego Targu w regionie	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027	Priorytet FEMP.01 Fundusze europejskie dla badań i rozwoju oraz przedsiębiorczości
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Priorytet FENG.01 Wsparcie dla przedsiębiorców
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.01 Umiejętności
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 1. Innowacyjne społeczeństwa
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 1. Współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej
3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny miasta w oparciu o nowoczesną infrastrukturę	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027	Priorytet FEMP.04 Fundusze europejskie dla transportu regionalnego
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS)	Priorytet FENX.04 Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 3. Współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej
	Program Interreg Polska-Słowacja 2021-2027	Priorytet 2: Lepiej połączone Pogranicze
	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
4. Ochrona cennych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych Nowego Targu i adaptacja miasta do zmian klimatu	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027	Priorytet FEMP.02 Fundusze europejskie dla środowiska
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS)	Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności Priorytet FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 2. Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej
	Program Interreg Polska-Słowacja 2021-2027	Priorytet 1: Przyjazne naturze i bezpieczne Pogranicze
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	

Źródło: opracowanie własne.

3.4 Komplementarność

W procesie tworzenia *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* uwzględniono powiązania pomiędzy dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Opracowane cele oraz działania zaplanowano w taki sposób, aby pozostawały w zgodzie z obowiązującymi politykami i programami rozwojowymi, co pozwala na utrzymanie spójności oraz lepsze zintegrowanie interwencji publicznych. Równocześnie lokalne priorytety zostały osadzone w szerszym kontekście strategicznym i powiązane z dostępnymi instrumentami finansowania zewnętrznego, obejmującymi zarówno środki krajowe, jak i fundusze Unii Europejskiej. Takie rozwiązanie sprzyja sprawniejszej realizacji zaplanowanych działań, zwiększa szanse na pozyskanie wsparcia finansowego oraz umożliwia osiągnięcie trwałych rezultatów.

Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040 pozostaje spójna z dokumentami wyższego rzędu takimi jak m.in.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- Regionalny plan transportowy Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 roku,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego,

- Audyt krajobrazowy województwa małopolskiego⁸,
- Program Strategiczny Ochrona Środowiska,
- Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego,
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2030,
- Strategia terytorialna Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027,
- Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego 2034+⁹,
- Lokalna Strategia Rozwoju Podhalańskiej Lokalnej Grupy Działania na lata 2023-2027.

W następnych podrozdziałach omówiono szczegółowo zgodność oraz wzajemne uzupełnianie się niniejszej strategii z wybranymi dokumentami nadrzędnymi. Dokument pozostaje także w zgodzie z założeniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Szersze informacje na ten temat zawarto w podrozdziale „Prawo wodne”.

Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

W procesie opracowywania strategii gminy kluczowe znaczenie ma dokument strategiczny na poziomie województwa. W tym przypadku jest nim *Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”*, która została przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 z dnia 17 grudnia 2020 r. przez Sejmik Województwa Małopolskiego. Jest kluczowym dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym, który pełni istotną rolę przy opracowywaniu strategii rozwoju dla miast i gmin województwa. Przytoczona strategia prezentuje działania skierowane do całego województwa, jak również obszary strategicznej interwencji (OSI) i model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa. Ponadto wskazuje na cel nadrzędny, który brzmi: *Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym*. Poniżej wskazano pięć obszarów tematycznych, do których przypisano cele szczegółowe i kierunki rozwoju. Poniższa tabela przedstawia logikę interwencji strategicznej na poziomie wojewódzkim.

Tabela 3 Cele strategiczne i operacyjne dokumentu *Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”*

Obszar	Cel szczegółowy	Kierunki rozwoju
Małopolskie	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	1. Małopolskie rodziny 2. Opieka zdrowotna 3. Bezpieczeństwo

⁸ Audyt krajobrazowy nie został jeszcze uchwalony, projekt dokumentu znajduje się na stronie:

<https://www.audytkrajobrazowy.malopolska.pl/dokumentacja> (dostęp: 08.06.2026 r.).

⁹ Plan nie został jeszcze uchwalony, projekt dokumentu znajduje się na stronie:

<https://www.ofpodhale.pl/artykul/ogloszenie-o-konsultacjach-spolecznych-> (dostęp: 08.06.2026 r.).

Obszar	Cel szczegółowy	Kierunki rozwoju
		4. Sport i rekreacja 5. Kultura i dziedzictwo 6. Edukacja 7. Rynek pracy
Gospodarka	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	1. Innowacyjność 2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość 3. Turystyka 4. Transport 5. Cyfrowa Małopolska 6. Gospodarka o obiegu zamkniętym
Klimat i środowisko	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	1. Ograniczanie zmian klimatycznych 2. Gospodarowanie wodą 3. Bioróżnorodność i krajobraz 4. Edukacja ekologiczna
Zarządzanie strategiczne rozwojem	System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030	1. System zarządzania strategicznego rozwojem 2. Współpraca i partnerstwo 3. Promocja Małopolski
Rozwój zrównoważony terytorialnie	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach	1. Ład przestrzenny 2. Wsparcie miast 3. Rozwój obszarów wiejskich 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentu Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Zapisy *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040* są spójne wobec ustaleń *Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”*, w każdym z celów strategicznych, na co wskazuje poniższa tabela.

Tabela 4 Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040 ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040
Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	1. Wysoka jakość i komfort życia, aktywna społeczność i silna tożsamość stolicy Podhala
Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	2. Wysoka konkurencyjność lokalnej gospodarki wzmacniająca rangę Nowego Targu w regionie
Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	4. Ochrona cennych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych Nowego Targu i adaptacja miasta do zmian klimatu
System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030	1. Wysoka jakość i komfort życia, aktywna społeczność i silna tożsamość stolicy Podhala 2. Wysoka konkurencyjność lokalnej gospodarki wzmacniająca rangę Nowego Targu w regionie
Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach	3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny miasta w oparciu o nowoczesną infrastrukturę

Źródło: opracowanie własne.

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Według Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) obszary objęte strategiczną interwencją to: *określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub*

trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wyróżniono OSI na poziomie krajowym takie jak: obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

Ponadto wspomniana strategia definiuje OSI regionalne:

- Miejskie Obszary Funkcjonalne,
- Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia,
- Gminy zmarginalizowane,
- Miejscowości uzdrowiskowe,
- Obszary prawnie chronione.

Miasto Nowy Targ zostało zakwalifikowane do krajowych OSI jako miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – zalicza się do jednostek o obniżającym się potencjale rozwojowym. Status ten wskazuje na potrzebę prowadzenia działań wzmacniających lokalną gospodarkę, rynek pracy oraz funkcje usługowe, a także przeciwdziałających dalszej marginalizacji funkcji miejskich. Miasto wpisuje się również w OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne, ponieważ należy do MOF Podhala. Przynależność do MOF Podhala wskazuje na silne powiązania z gminami MOF w zakresie codziennego funkcjonowania mieszkańców, takie jak dojazdy do pracy i szkół, korzystanie z usług publicznych, a także współpraca gospodarcza i infrastrukturalna. Ponadto miasto zalicza się także do OSI Obszary prawnie chronione co wynika z jego położenia w sąsiedztwie cennych przyrodniczo terenów takich jak otulina Gorczańskiego Parku Narodowego i obszary Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk.

Audyt Krajobrazowy Województwa Małopolskiego

Zgodnie z Uchwałą Nr 485/17 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 30 marca 2017 r. przystąpiono do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa małopolskiego. W 2024 r. trwały konsultacje projektu. Przytoczony dokument stanowi kompleksowe opracowanie identyfikujące i porządkujące typy krajobrazów występujących na obszarze regionu, a także wyznaczające tzw. krajobrazy priorytetowe – obszary o szczególnym znaczeniu ze względu na ich wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne czy architektoniczne. Według projektu Audytu Krajobrazowego Województwa Małopolskiego¹⁰ na terenie Nowego Targu zidentyfikowano krajobrazy priorytetowe, co przedstawia poniższa tabela.

¹⁰ <https://www.audytkrajobrazowy.malopolska.pl/dokumentacja> (dostęp: 08.06.2026 r.).

Tabela 5 Krajobrazy priorytetowe w Nowym Targu

Nr i nazwa krajobrazu	Walory krajobrazu	Wskazany cel główny
12-514.11-5 Nowa Biała – Gronków	Przyrodnicze, kulturowe	Zachowany krajobraz pogranicza polskiego Spisza z ruralistycznym układem wsi Nowa Biała; krajobraz o wysokich walorach widokowych. Ze względu na unikalne wartości i odrębność krajobrazu kulturowego wyróżniające obszar w regionie, priorytetem jest ich utrzymanie, kontynuacja wzorców urbanistyczno-architektonicznych oraz ochrona przed degradującymi zmianami. Szczególnej uwagi wymaga zabudowa Nowej Białej z występującą lokalną formą architektoniczną (LFA).
12-513.52-10 Gorce		W krajobrazie najważniejsze jest zachowanie w maksymalnym stopniu terenów przyrodniczych Gorców (przede wszystkim lasów, hal grzbietowych i śródleśnych polan) w stanie naturalnym lub półnaturalnym. Dopuszczone sposoby i formy zagospodarowania i użytkowania muszą być podporządkowane ochronie wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.
12-514.11-17 Ludźmierz		Krajobraz wsi Ludźmierz i okolic o wysokich walorach kulturowych i krajobrazowych (z wyraźnymi wpływami kultury podhalańskiej), dla którego priorytetem jest utrzymanie regionalnej specyfiki i atrakcyjności krajobrazowej.
12-514.11-12 Bór na Czerwonym	Przyrodnicze	W krajobrazie rezerwatu "Bór na Czerwonym" nadrzędnym celem i priorytetem jest zachowanie naturalnego i półnaturalnego charakteru obszaru oraz ograniczenie do minimum ingerencji antropogenicznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa małopolskiego (projekt).

Prawo wodne

Niniejsza strategia stosuje się do Ustawy z dnia 20 lipca 2017 – Prawo wodne, a dokładnie zapisów art. 315 i art. 326 dotyczących procesów gospodarowania wodami, które wskazują na konieczność uwzględnienia ich w strategii rozwoju gminy. Niniejsza strategia wykazuje zatem spójność z zapisami dokumentów krajowych takich jak:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Plan gospodarowania wodami stanowi najważniejszy dokument z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi. Nowy Targ leży w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*¹¹, przedstawiające wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie miasta. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r. poz. 300).

Tabela 6 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie miasta

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW200004214119	Dunajec od Działńskiego Potoku do Białego Dunajca	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym/ silnie zmieniona część wód	Zły	umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW20000421415999	Dunajec od Białego Dunajca do zb. Czorsztyn			dobry potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW20000421412999	Biały Dunajec od Porońca do ujścia			umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW2000072141349	Leśnica	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym/ silnie zmieniona część wód	-	dobry potencjał ekologiczny

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Tabela 7 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie miasta

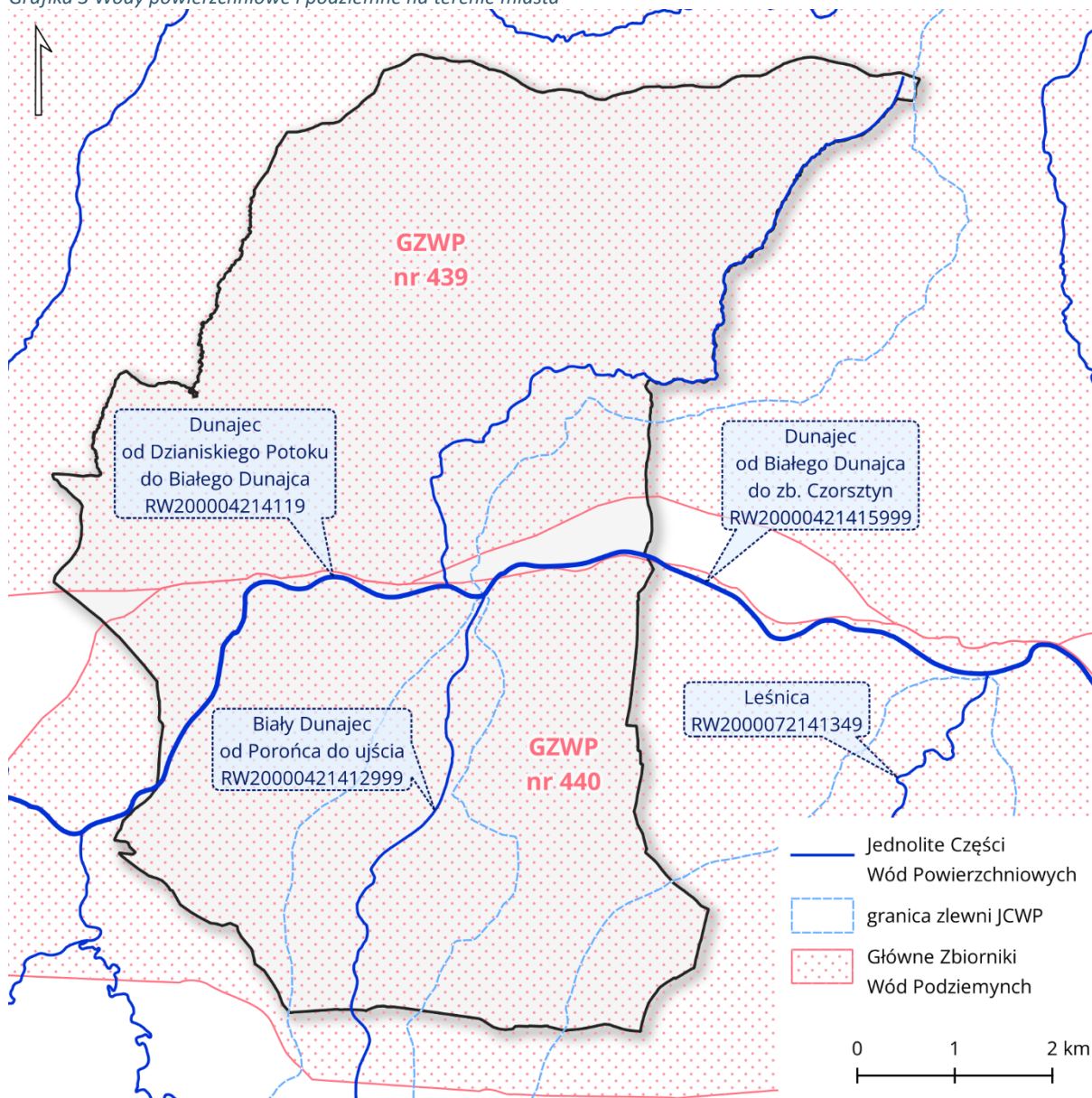
Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW2000165	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie miasta występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie miasta lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie miasta – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych¹². Nowy Targ znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – nr 439 i 440.

¹² Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Grafika 3 Wody powierzchniowe i podziemne na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
RW200004214119	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. - Działania renaturyzacyjne. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50).	- Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb. - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP. - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.

RW2000042141599 9	▪ Działania renaturyzacyjne. ▪ Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. ▪ Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). ▪ Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. ▪ Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. ▪ Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. ▪ Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	▪ Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami. ▪ Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP.
RW2000042141299 9	▪ Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. ▪ Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. ▪ Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	▪ Brak działań.
RW2000072141349	▪ Działania renaturyzacyjne. ▪ Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.	▪ Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
Kod JCWPd	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
GW2000165	▪ Brak działań	

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Wśród istotnych dokumentów z zakresu gospodarki wodnej wymienić należy *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*¹³. Zapisy ustawy Prawo wodne podają za cel nadrzędny ograniczenie negatywnych skutków powodzi. Jest on związany z zarządzaniem ryzykiem powodziowym w celu ochrony życia i zdrowia ludzi, ale również dla ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego czy prowadzonej działalności gospodarczej. We wspomnianym planie zawarto trzy cele główne takie jak:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

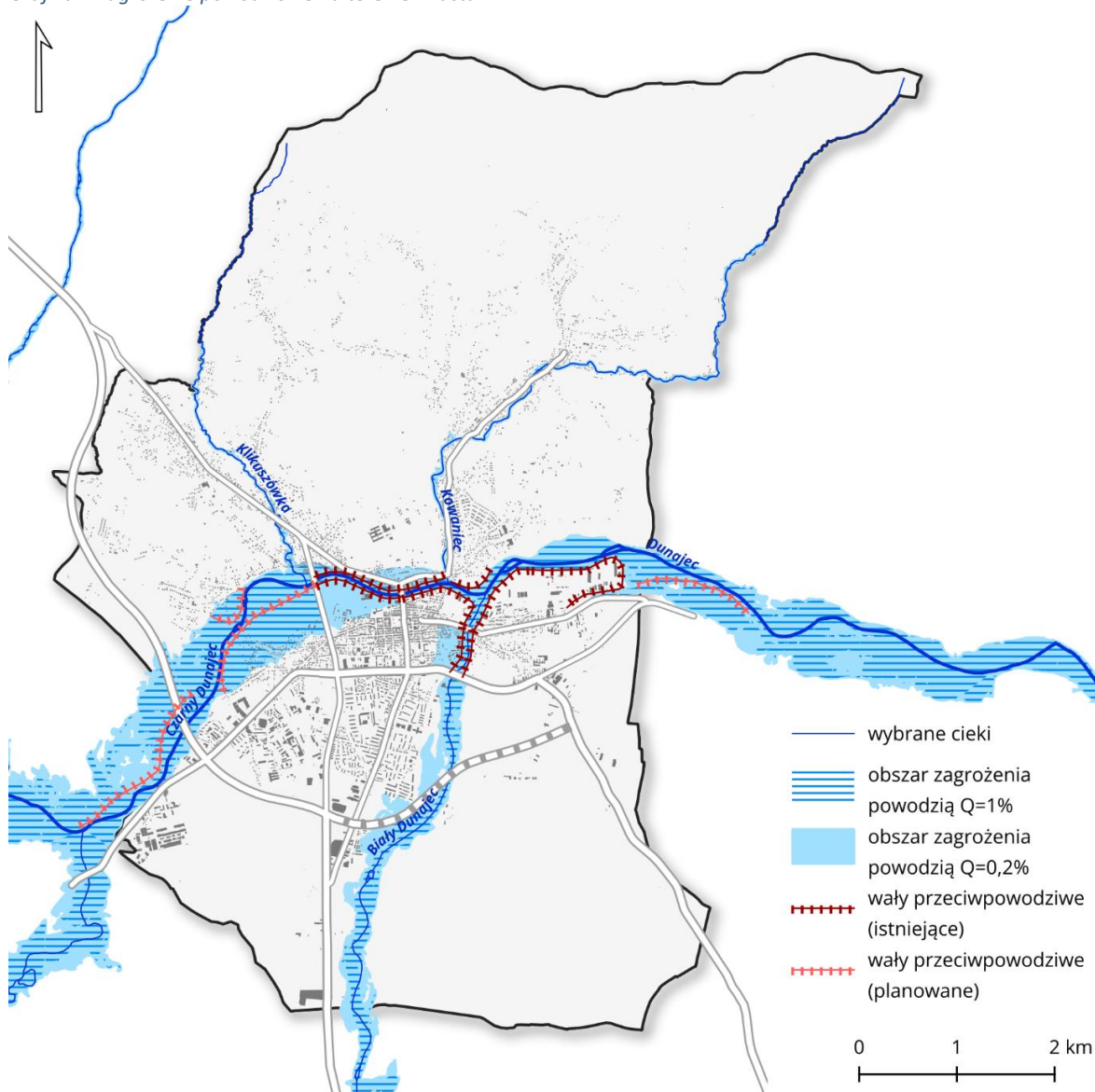
Wspomniany plan zawiera mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, które obejmują trójstopniową ocenę ryzyka dotyczącą prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi: 0,2%, 1% i 10%. Zagrożenie 10% jest stosunkowo wysokie (występuje raz na 10 lat). Jak wynika z map zagrożenia powodziowego¹⁴ i map ryzyka powodziowego¹⁵ Nowy Targ jest zagrożony w stopniu wysokim wystąpieniem powodzi w centralno-zachodniej i centralno-wschodniej części miasta głównie ze strony rzek Czarny Dunajec i Biały Dunajec.

¹³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. 2022 poz. 2739).

¹⁴ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP (dostęp: 12.11.2025 r.).

¹⁵ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP (dostęp: 12.11.2025 r.).

Grafika 4 Zagrożenie powodziowe na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne

W obszarze środowiskowym ważnym dokumentem jest *Plan przeciwdziałania skutkom suszy*¹⁶, którego celem jest: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Nowego Targu przedstawia się następująco¹⁷:

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa II (umiarkowanie zagrożone);
- zagrożenie suszą hydrologiczną – głównie klasa III (silnie zagrożone);

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615).

¹⁷ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpmRP (dostęp: 12.11.2025 r.).

- zagrożenie suszą rolniczą – klasa I (słabo zagrożone);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa III (silnie zagrożone).

Według łącznego zagrożenia suszą Nowy Targ jest w większości umiarkowanie zagrożony wystąpieniem suszy. Uwzględniając postępujące zmiany klimatu, można spodziewać się, że w przyszłości zjawisko suszy będzie jeszcze bardziej dotkliwe. W związku z tym w mieście zaleca się inwestycje w błękitno-zieloną infrastrukturę, w tym w systemy retencji wody.

Głównym narzędziem realizacji postanowień dyrektywy Rady 91/271/EWG (dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych) w Polsce jest *Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych*¹⁸ (KPOŚK). Dyrektywa 91/271/EWG wyznacza standardy dla gospodarki ściekowej w miastach i gminach, których celem jest zmniejszenie negatywnego wpływu ścieków na środowisko wodne. Wspomniany Program ma na celu ograniczenie zrzutu ścieków niewystarczająco oczyszczonych poprzez realizację przewidzianych inwestycji, co przyczynia się do skutecznej ochrony środowiska wodnego.

Uchwała Nr XXVI/286/2020 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowy Targ wskazuje, że miasto znajduje się w aglomeracji Nowy Targ razem z gminami takimi jak: Biały Dunajec, Nowy Targ, Szaflary i Poronin. Według sprawozdania z wykonania KPOŚK za 2024 r. aglomeracja Nowy Targ nie spełnia warunków zgodności z dyrektywą Rady 91/271/EWG.

Tabela 9 Zgodność aglomeracji Nowy Targ z dyrektywą 91/271/EWG

warunki zgodności z dyrektywą Rady 91/271/EWG, dane prezentowane z uwzględnieniem zasady hierarchiczności				
Warunek I			Warunek II	
procent skanalizowania (art. 3)	spełnienie warunku I 1-spełnia; 0-nie spełnia	brakująca RLM w aglomeracji do spełnienia warunku I	łączna wielkość wydajności aktywnych oczyszczalni w aglomeracji w RLM (art. 10 wraz z art. 3)	spełnienie warunku II (zgodnie z zasadą hierarchiczności) 1-spełnia; 0-nie spełnia
96,85%	0	1 010	116 200	0
Warunek III		spełnienie łącznie 3 warunków zgodności z Dyrektywą (art. 3,4,5,10 + zasada hierarchiczności)		
liczba aktywnych oczyszczalni w aglomeracji spełniających normy dot. jakości ścieków (art. 4/5 wraz z art. 3 i 10)	spełnienie warunku III (zgodnie z zasadą hierarchiczności) 1-spełnia; 0-nie spełnia			
0	0	0		

Źródło: Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2024 r.

¹⁸ Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Spis tabel i grafik

<i>Tabela 1 Wykaz dokumentów obowiązujących w Mieście Nowy Targ wraz z oceną aktualności wobec strategii</i>	<i>84</i>
<i>Tabela 2 Potencjalne źródła finansowania</i>	<i>86</i>
<i>Tabela 3 Cele strategiczne i operacyjne dokumentu Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”</i>	<i>88</i>
<i>Tabela 4 Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040 ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”</i>	<i>89</i>
<i>Tabela 5 Krajobrazy priorytetowe w Nowym Targu</i>	<i>91</i>
<i>Tabela 6 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie miasta</i>	<i>92</i>
<i>Tabela 7 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie miasta</i>	<i>92</i>
<i>Tabela 8 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ</i>	<i>93</i>
<i>Tabela 9 Zgodność aglomeracji Nowy Targ z dyrektywą 91/271/EWG</i>	<i>97</i>
<i>Grafika 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....</i>	<i>67</i>
<i>Grafika 2 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej</i>	<i>76</i>
<i>Grafika 3 Wody powierzchniowe i podziemne na terenie miasta</i>	<i>93</i>
<i>Grafika 4 Zagrożenie powodziowe na terenie miasta.....</i>	<i>96</i>